SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUND
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**

E-POST: ***office@svf.se***
HEMSIDA: ***www.svf.se***
TELEFONTID: 9.00–11.30, 12.30–16.30
(MAJ–AUGUSTI: 9.00–11.30, 12.30–16.00)

KANSLI
TELEFON: 08-545 558 20
TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande:
TORSTEN JAKOBSSON, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 22
MOBIL: 070-372 95 10
E-POST: ***torsten.jakobsson@svf.se***

Kansli- och ekonomichef:
PER CARLSSON, ***pol mag (tjänstledig)***
TELEFON: 08-545 558 21
MOBIL: 070-567 12 35
E-POST: ***per.carlsson@svf.se***

Förhandlingschef:
ANDERS GRANELD, ***jur kand***
TELEFON: 08-545 558 26
MOBIL: 070-625 64 44
E-POST: ***anders.graneld@svf.se***

Ombudsman/förhandlare
JENNY FLORDAL, ***fil mag***
TELEFON OCH
MOBIL: 08-545 558 25
E-POST: ***jenny.flordal@svf.se***

Informationschef
JOHAN BECK-FRIIS, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: ***johan.beck-friis@svf.se***

Generalsekreterare SVS, tf kanslichef:
CHRISTINA AROSENIUS, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 24
MOBIL: 070-717 73 19
E-POST: ***christina.arosenius@svf.se***

Bitr generalsekreterare SVS:
ELISABETH HERNBLAD TEVELL, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 31
MOBIL: 070-216 30 95
E-POST: ***lisa.hernblad.tevell@svf.se***

Redovisningsansvarig
LINDA WIKSTRÖM, ***ekonom***
TELEFON: 08-545 558 23
E-POST: ***linda.wikstrom@svf.se***

Sekreterare
MARIANNE LUNDQUIST, SVS
TELEFON: 08-545 558 27
E-POST: ***marianne.lundquist@svf.se***

Administrativ assistent
KARIN MOSSBLAD HENRIKSSON, SVF
TELEFON: 08-545 558 28
E-POST: ***karin.henriksson@svf.se***

Plusgiro: 83 80-8 Allmänna kassan
15 39 33-7 Understödsfonden

Bankgiro: 530-52 22 Allmänna kassan

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

Diagnos – ett veterinärt privilegium?

LÄNGE HAR VETERINÄREN varit den enda formellt erkända yrkesgruppen i djurens hälso- och sjukvård. Med ensamrätten har det följt att endast veterinärer ställer diagnos. Men nu har vi ett antal yrkesgrupper med legitimation eller godkännande inom djurens hälso- och sjukvård. Idag råder skilda åsikter om dessa yrkeskategorier ska få ställa diagnos.

FVE, Federation of Veterinarians of Europe, har en bestämd åsikt i frågan: det är bara veterinärer som kan ställa diagnos i djursjukvården. Men i många av de europeiska länderna är förhållandena som de var i Sverige innan 2010. Vår situation är än så länge ovanlig – kanske är vi föregångare – med flera reglerade yrken i branschen.

Inom humanvården ställer olika yrkeskategorier – läkare, psykologer, sjukgymnaster etc – diagnos inom sin yrkesroll. Det finns ingen författningsreglering om vem som får ställa diagnos. Socialstyrelsen konstaterar i en handbok från 2004 (Vem får göra vad i hälso- och sjukvården och tandvården?) att ”all sjukvårds- och tandvårdspersonal som har tillräcklig kunskap om en sjukdom, ett funktionshinder eller en skada, (kan) ställa diagnos inom ramen för sin yrkeskompetens”. Undersköterskan kan vara den första som ställer en preliminär diagnos, sjuksköterskan bidrar vidare utifrån sin kompetens och allmänläkaren utifrån sin.

Ordet ”diagnos” har inte någon juridiskt fastställd innebörd. I Socialstyrelsens termbank definieras diagnos som ”en bestämning av patients sjukdom, skada, störning eller förändring i kroppsfunktion”. Enligt denna definition kan uttorkning av en viss grad vara såväl ett symtom som en diagnos.

Att ställa diagnos kräver en hel del kunnande utöver den faktiska kunskapen om den aktuella diagnosen. Att den som ställer diagnos inte har insikt om differentialdiagnoserna kan få katastrofala konsekvenser. Men å andra sidan: som regleringen ser ut idag får djurhälsopersonal endast utföra åtgärder som de har kompetens för. Är man kompetent att ställa en diagnos om man inte känner till relevanta differentialdiagnoser?

Kan en legitimerad djursjukskötare bestämma en grad av uttorkning, och innebär det att ställa en diagnos? Kan han eller hon ställa diagnosen konjunktivit? Kan den godkända hovslagaren ställa diagnosen hovböld? Hovbensfraktur? Var går gränsen? Och är svaren på dessa frågor kontroversiella?

Omställningarna inom området är stora, och detta är bara ett exempel på aktuella frågeställningar till följd av den nya lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Det ligger i veterinärförbundets och förhoppningsvis även i den enskilde medlemmens intresse att hålla sig à jour och att tycka till – för att få möjlighet att påverka. Tycker vi att frågan som ställs här är viktig, och har vi en åsikt om vad som borde gälla? Och framför allt: har vi över huvud taget diskuterat frågan? Om inte så är det dags nu.

Med förhoppning om en aktiv diskussion och många skilda åsikter.

LOTTA TERNSTRÖM-HOFVERBERG
ledamot i förbundsstyrelsen

innehåll

ledare av L Ternström Hofverberg

Diagnos – ett veterinärt privilegium? 3

reportage av S Fredriksson

Snabba förändringar inom den privata djursjukvårdsbranschen
Vem äger vad? 6

vetenskap – granskad artikel

Riskfaktor för sjukdomar efter kalvningen
Insulinresistens under senare delen av dräktigheten hos mjölkkor av P Holtenius 11

Statistik över brott mot djurskyddslagen och djurplågeri
Förändringar i djurskyddskontrollen efter övergången från kommun till länsstyrelse
av B Staaf Larsson, L Keeling och E Hjerpe 19

vilken är din diagnos?

– Bilddiagnostik 28
– Svar 52

månadens epiztel 29

allmänt

MRSA påvisad hos svenska mjölkkor
av H Ericsson Unnerstad, S Börjesson och B Bengtsson 35

Från sektionerna
SVS Husdjurssektion
Antibiotika till nöt och gris av H Landin 38

Försäkringsmöjligheter för SVFs medlemmar 39

fackliga frågan

Obekväm arbetstid och övertid av F Ritter 41

insänt

Hästsemin på fel spår av A Darenius 42

disputationer

Resorberbara buntband förenklar kärlligering 45

ansvarsärende

Insåg inte allvaret för hund med encefalit
av J Beck-Friis 46

förhandlingsnytt 54

noterat

- Ja till djurskyddskrav i Sigtuna 28
- Djurskydd kan få eget larmnummer 30
- Konsumentverket kritiserar djurförsäkringar 53
- Nytt samordningsråd ska ge bättre djurskyddskontroller 54
- Utökad övervakning av dvärgbandmask 60
- Hästantalet ökar 60

krönika

Antibiotika riskerar bli verkningslös av M Wedin 55

kongresser & kurser 56

kåseri

Vatten är ett gift av E Rennerfelt 61

svensk veterinärlegitimation 62

VETGROSS
HELHETSLEVERANTÖR FÖR DIN VETERINÄRVERKSAMHET

REGISTRERA DIN ORDER
VIA VÅR WEBSHOP!

Erbjudande!

Klippmaskin AGR Vetpack 1699 kr
(ord pris 2162:-)

Erbjudandet gäller endast order via vår webshop och tom. 2012-01-31, alla priser exklusive moms.

www.vetgross.se Tel 0771-21 24 00 • info@vetgross.se

Snabba förändringar inom den privata djursjukvårdsbranschen

Vem äger vad?

Text och foto:
Suzanne Fredriksson

Vem äger vad, och varför? Frågan är berättigad sedan en stafett i uppköp av djursjukhus och kliniker startade i slutet av förra året. Då tillkännagav den nybildade Djursjukhusgruppen AB att de köpt fem av landets största djursjukhus och ytterligare ett antal kliniker. Men den nya gruppen fick snabbt svar av Evidensia Djursjukvård AB. Även en tredje aktör, med en helt annan typ av affärsidé, Vettris, deltar på ytterbana i ”racet”.

Det pågår ett ”uppköpsrace” inom djursjukvårdsbranschen. Några stora koncerner har tagit ledningen, men i ytterspår kommer Vettris med ett eget affärsupplägg.

Det här är de bolag som hittills offentliggjort sina affärer, men det finns skäl att tro att fler konstellationer är under uppbyggnad. Med den hausse som nu råder törs ingen sitta med armarna i kors och fundera på vad som kommer att ske i framtiden.

När startskottet gick för uppköpsstafetten kunde man i ett pressmeddelande läsa att ”Djursjukhusgruppen skapar framtidens djursjukvård: 50 miljoner investeras i nya djursjukhus”. Sedan inleds pressmeddelandet med att ”Djursjukhusgruppen är en sammanslutning av Sveriges fem största djursjukhus”. Det här skapade en viss förvirring eftersom ”alla” vet vilka de fem största djursjukhusen är. Fem *av* de största djursjukhusen ingår i Djursjukhusgruppen AB, nämligen Regiondjursjukhuset Bagarmossen, Djursjukhuset Albano, Västra Djursjukhuset, Falu Djursjukhus och Djursjukhuset i Jönköping. Ett antal kliniker ingår också: Gärdets Djurklinik, Borlängekliniken, samt smådjurspraktikerna Habo, Nässjö och Eksjö. Investerar gör svenska Fidelio Capital.

Svaret på denna grupp blev Evidensia Djursjukvård AB som är en sammanslagning av Strömsholm Specialistdjursjukhuset Hund och Katt, Strömsholm Specialistdjursjukhuset Häst, Södra Djursjukhuset, Djursjukhuset Malmö, Regiondjursjukhuset Helsingborg samt de olika djursjukhusens kliniker i Västerås, Köping, Eskilstuna, Gotland, Flyinge, Trelleborg, Skurup, Ystad och Höllviken. Bolaget som investerar heter Valedo.

Den tredje aktören, Vettris, är en kedja under uppbyggnad. Med Blå Stjärnans Djursjukhus som kunskapsnav och norska Braganza som penningpung ska koncernen etablera Vettrisklinikker i anslutning till de fackbutiker som drivs av Arken Zoo.

I dagsläget står alla djursjukhus norr om Falun fortfarande på egna ben. Men det kan ha ändrat sig när den här tidningen kommer ut.

Lennart Granström, ordförande i branschorganisationen Svensk Djursjukvård och tidigare ägare av Södra Djursjukhuset i Stockholm, har bra inblick i vad som sker och vilka konsekvenser de nya ägarstrukturerna kan få. Förutom att det medlemsmässigt kommer att innebära en stor förändring för Svensk Djursjukvård, är Lennart mest orolig för att veterinärkåren tvingas ge upp ”det gamla sättet” att samarbeta.

Nischkompetens kommer att bli ett alltmer framträdande konkurrensmedel när patienterna inte räcker till för alla.

Det gamla sättet?

– Med det menar jag att vi inom veterinärmedicinen alltid har haft inställningen att all medicinsk kunskap ska komma alla patienter till godo, ”delad kunskap är dubbel kunskap”.

– En utveckling som pekar mot ett par konkurrerande jättar på marknaden kan leda till sämre erfarenhetsutbyte koncernerna emellan. Vi är vana vid att patienterna räcker till alla. Så kommer det inte att bli i framtiden eftersom antalet veterinärer stadigt ökar i antal. Det kommer att bli konkurrens om patienterna.

Lennart tror att även om veterinärkåren kommer att hålla fast vid samarbetstänkande över ”gränserna” så kanske inte företagsledarna tycker att det är lika självklart att en dyr kompetensutveckling ska komma konkurrenterna till godo.

– Kompetens kommer att bli alltmer framträdande som konkurrensmedel, inte priset. Djursjukvården blir mer och mer specialiserad

Lennart Granström, ordförande i Svensk Djursjukvård, menar att det nu är viktigare än någonsin att det finns en neutral plats för alla företag inom branschen.

Foto: Djursjukhusgruppen

Lars Bjarnemark, koncernchef i Djursjukhusgruppen, tror att det finns många skalfördelar i en grupp av företag, men någon centralstyrning blir det inte i hans koncern.

Olof Skarman är vice vd och affärsutvecklare i Evidensia. Han tror att en av de stora fördelarna med de pågående förändringarna är att företagen kommer att skötas mer professionellt.

20
procent av de aktiebolag som har djursjukvård som verksamhet står för
65
procent av omsättningen

och moderna veterinärer ”chansar” inte. Det står för stora värden på spel, både ekonomiskt och känslomässigt.

Vilka fördelar finns det i ”kompetenskonkurrens”?

– Om det blir en viss koncentration av de mest avancerade fallen kommer behandlingen att bli bättre gjord per patient. Många fall ger bättre färdighet hos den som utför behandlingen.

– Förr konkurrerade djursjukhusen nästan alltid med att ha de bästa specialisterna inom kirurgi och lade ner stora resurser på utbildning och rekrytering inom det området. Numera är bilddiagnostik och internmedicin lika intressant i det avseendet. Den här utvecklingen är bra för de patienter som har ägare som är beredda att satsa väldigt mycket på sina djur, säger Lennart.

Tonen i de pressreleaser som skickats ut om de olika djursjukhusköpen understryker det Lennart säger. Ord som kvalitetsfokus, nischkompetens och slutkundfokusering känns ännu lite främmande i veterinärsammanhang.

Det var inte så länge sedan du själv sålde ditt djursjukhus. Hur resonerade du då?

– När jag för två år sedan bestämde mig för att det var dags att överlåta verksamheten på någon annan hade det redan börjat röra lite på sig i branschen. Man började ana ett intresse från investerare och ”utomstående” företagsledare, men jag ville hellre sälja till en veterinär av hänsyn till min personal. Det kändes tryggast så, berättar Lennart.

– Att Olof Skarman, som köpte, nu är med i nybildade Evidensia Djursjukvård AB, är inte konstigt. Han är framsynt och förstår säkert åt vilket håll utvecklingen pekar. Det kommer förmodligen att bli svårt att stå utanför en stor kedja i framtiden.

– De som inte vill sälja sin verksamhet i dagsläget är veterinärer i 45–50-årsåldern. De känner sig inte ”hotade” och de kan inte tänka sig att jobba under någon annan ägare.

– Det mest revolutionerande i det som nu händer inom djursjukvården är att de stiftelser som ägt de största djursjukhusen valt att sälja aktiemajoriteten i sina driftsbolag. Det har funnits stora fördelar med stiftelseformen, inget krav på utdelning till aktieägare utan eventuellt överskott har gått direkt tillbaka i verksamheten. Ett riskkapitalbolag som går in med pengar vill naturligtvis se resultat av investeringen inom en snar framtid, fem till tio år, för att sedan sälja företaget med vinst. Kanske blir det mer långsiktiga investerare som då tar över och det kan säkert bli så att koncernerna börjar köpa av varandra.

Som det ser ut på marknaden just nu handlar det om en betydande maktkoncentration till ett fåtal stora aktörer. Vad innebär det för Svensk Djursjukvård som organisation?

– Nu är det viktigare än någonsin att ha en branschorganisation, en neutral plats för utbildning och diskussioner. Men det förutsätter förstås att alla är medlemmar, såväl stora som små företagare.

Både Djursjukhusgruppen och Evidensia skriver en hel del om kompetens och kvalitet i sina programförklaringar. Men vad innebär det egentligen?

– Kvalitetsbegreppet måste definieras vilket är en fråga för Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap, SVS, att hugga tag i, gärna i samarbete med Svensk Djursjukvård, avslutar Lennart Granström.

Hur hittar parterna varandra i så stora affärer som pågår inom djursjukvården nu? Frågan går till Lars Bjarnemark, koncernchef i Djursjukhusgruppen.

– Investmentbolag har länge sneglat på djursjukvården och när stiftelsen bakom Stockholms regiondjursjukhus sökte en kapitalstark partner var intresset stort. Vi sammanställde en presentation och bjöd in ett 20-tal intressenter. Tillsammans med våra rådgivare, såväl finansiella som juridiska, valde vi ut en handfull investerare för vidare samtal. Till slut föll valet på Fidelio Capital som blev huvudägare i gruppen. Det är en ganska komplicerad process att förändra villkoren för stiftelseägda verksamheter, säger Lars.

Han understryker att även om Djursjukhusgruppen kommer att utnyttja alla de skalfördelar som en koncern kan erbjuda gällande administration, inköp och vidareutbildning av personal, kommer vården även fortsättningsvis att bedrivas lokalt och gärna i samarbete med mindre kliniker.

– Vi tror inte på centralstyrning och vi kommer inte att konkurrera med pris utan med kvalitet. Vår strategi är att bli ledande kedja inom djursjukvård i Norden, säger Lars Bjarnemark.

Djursjukvården i Sverige omsätter årligen ca

4 000 000 000:-

Olof Skarman, vice vd och ansvarig för affärsutveckling i Evidensia Djursjukvård AB, tillika ledamot i veterinärförbundets styrelse, uppmärksammade redan för tre år sedan sina styrelsekamrater på att en strukturomvandling var på gång inom smådjursvården och att förbundet kanske borde utreda konsekvenserna av detta för veterinärkåren. Ingen kunde dock

Till skillnad från Djursjukhusgruppen har Evidensia genom bland annat Regiondjursjukhuset Helsingborg även hästkliniker i sin verksamhet.

förutse den explosion i förändringar som nu sker.

För sin egen verksamhet, Södra Djursjukhuset, beslöt han att det bara var att fatta stafettpinnnen och delta i ”racet”.

– Det finns många fördelar med att gå samman i en koncern eller kedja av något slag. Det som sker i branschen nu har lite olika former men samma syfte – fördelar av att ingå i ett större sammanhang.

Hur har Evidensia valt investerare?

– Vi valde utifrån vissa kriterier, till exempel att bolaget skulle vara ett vanligt svenskt aktiebolag och inte registrerat i något ”skatteparadis”, vi ville också se att det investerat i andra verksamheter som går att jämföra med djursjukvård. Valet föll på Valedo som investerat i Akademikliniken, kirurgi, och INOM (Innovativ Omsorg), psykiatri och Solahagagruppen, autismvård. Att investeraren kunde visa upp goda referenser var viktigt för oss.

380
aktiebolag i Sverige sysslar med djursjukvård

Till skillnad från Djursjukhusgruppen, som enbart erbjuder djursjukvård för smådjur, har Evidensia genom Strömsholm och Helsingborg med filialer fått ett antal hästkliniker ”på köpet”. Dessa utgör ungefär en femtedel av verksamheten.

Fredrike Ritter är ordförande i Anställda Veterinärers Förening. Hon säger att det självklart finns risker med stora arbetsgivare och konkurrens om jobben, men påpekar att de lokala avtalen på varje arbetsplats gäller så länge ingen begär omförhandling.

Hur stort kan Evidensia bli? När går den här stafetten i mål?

– Vi kan säkert bli dubbelt så stora. Det finns åtskilliga, säkert ett trettiotal, intressanta djursjukhus och kliniker som vi vill få med i vår koncern.

Varför har ingenting hänt norr om Falun?

– Evidensia har som mål att bli rikstäckande, men just nu har vi prioriterat att turnera runt och informera personalen på de djursjukhus och kliniker som vi hittills knutit till oss.

Vad betyder ”uppköpsstafetten” för veterinärkåren i stort?

– Det är svårt att säga hur den nya ägarstrukturen kommer att påverka i längden. Det kan innebära både för- och nackdelar. En av fördelarna är att företagen kommer att skötas mer professionellt i framtiden. Jag vet att många kolleger som driver eget tycker att det ska bli skönt att slippa en del av administrationen och chefandet. De är helt enkelt inte intresserade av den delen av företagandet utan vill ägna sig mer åt kliniskt arbete.

– Veterinärkårens ställning kommer också att stärkas i förhållande till djurägarorganisationer, försäkringsbolag och myndigheter, säger Olof Skarman.

De stora och snabba förändringarna i branschen har oroat många av veterinärförbundets medlemmar. Fredrike Ritter, ordförande i Anställda Veterinärers Förening, AVF, har fått en hel del samtal och mail med frågor om hur ägarskiften och koncernbildning kan komma att påverka veterinärernas arbetsvillkor.

– Från fackligt håll har vi inte kunnat påverka någonting ännu och det har inte skett några förändringar som krävt vår medverkan centralt. Varje arbetsplats har ett lokalt avtal och det gäller så länge ingen av parterna säger upp det eller det löper ut. Vi har inte fått några signaler än som säger att lokala avtal ska förhandlas om och personalen har enligt uppgift till mig på flera håll lugnats med löften om att inga stora förändringar kommer att ske.

– Självklart följer vi från AVF den här snabba utvecklingen som kan innebära en hel del för våra medlemmar i framtiden. Med stora arbetsgivare och konkurrens om jobben finns det alltid risk för lönedumpning och försämrade arbetsvillkor. Mitt råd till den som söker jobb hos de nya arbetsgivarna är att inte skriva på något anställningsavtal utan att först ha kontaktat veterinärförbundets ombudsmän, avslutar Fredrike Ritter. ■

PAUL HOLTENIUS, leg veterinär, VMD, professor emeritus*

Riskfaktor för sjukdomar efter kalvningen

Insulinresistens under senare delen av dräktigheten hos mjölkkor

Under övergångsperioden från dräktighet till laktation hos mjölkkor sker en påtaglig omställning av ämnesomsättningen från upplagring till frisättning av energi. En viktig reglerande faktor i detta sammanhang är insulin, som stimulerar de förra och hämmar de senare reaktionerna. Omställningen börjar ungefär fyra veckor innan kalvningen, då plasmakoncentrationen av insulin gradvis börjar sjunka. I artikeln beskrivs hur överutfodring under sintiden kan orsaka insulinresistens, som stör den hormonella anpassningen av energiomsättningen och kan vara en riskfaktor för sjukdomar efter kalvningen.

granskad artikel

BAKGRUND

I början av laktationen löper mjölkkorna stor risk att drabbas av sjukdomar. Övergången från sintidens utpräglat anabola till laktationens katabola metabolism innebär stora påfrestningar på den endokrina regleringen av energiomsättningen. Det hormon som har särskilt stor betydelse i detta sammanhang är insulin, som stimulerar anabola och hämmar katabola reaktioner. Metabolismen måste således ställas om från hög insulinaktivitet under sintiden till låg efter kalvningen (Figur 1) och detta sker genom en insulinsänkning i plasma, som åstadkoms genom att de hormoner, som styr förlossning och igångsättning av laktationen anpassar regleringen av energiomsättningen till de nya förhållandena (1).

FIGUR 1. *Metabolismen måste ställas om från hög insulinaktivitet under sintiden till låg efter kalvningen och detta sker genom en insulinsänkning i plasma.*

FIGUR 2. *I utfodringsförsöket hade tre grupper om vardera åtta kor under sintiden från åtta veckor före beräknad kalvning fått låg (L), medium (M) eller hög (H) utfodringsintensitet.*

➤ Denna peripartala sänkning av insulinkoncentrationen börjar ungefär fyra veckor innan kalvningen och når den lägsta nivån i samband med igångsättningen av laktationen. I en tidigare publicerad studie noterades att hög utfodringsintensitet under sintiden motverkade den gradvisa sänkningen. I stället blev det först en höjning och därefter ett abrupt fall (4). Det är oklart vilka konsekvenser denna mycket tydliga störning i insulinfunktionen för med sig. Inom humanmedicinen är det väl dokumenterat, att en näringstillförsel som medför hypersekretion av insulin kan orsaka utveckling av resistens mot hormonet (IR) i olika vävnader. Det krävs då högre koncentrationer för att uppnå effekt. Detta tillstånd anses vara en viktig grundläggande orsak till ett antal sjukdomar. Man har infört benämningen metabola syndromet på de problem det rör sig om (2).

Eftersom insulin har stor betydelse för regleringen av de ändringar i energiomsättningen som sker i samband med övergången från dräktighet till laktation, finns det anledning att undersöka om störningar i hormonets funktioner kan vara en riskfaktor för sjukdomar. Avsikten har varit att genom användande av analysresultat från tre publicerade arbeten, i vilka störningar i insulinfunktionen inte har berörts, undersöka om sådana förekommer och i så fall hur och varför de uppkommer samt vilka konsekvenserna blir.

DJURMATERIAL

Det djurmaterial från vilket analysvärdena härstammar, utgörs av kor i tre skilda forskningsprojekt. Det första var ett stationsförsök med olika utfodringsintensitet, det andra berörde kor i besättningar som hade varierande sjukdomsincidens och i det tredje undersöktes kor i besättningar som inte hade några speciella sjukdomsproblem.

I utfodringsförsöket hade tre grupper om vardera åtta kor under sintiden från åtta veckor före beräknad kalvning fått låg (L), medium (M) eller hög (H) utfodringsintensitet (Figur 2). Efter kalvningen hade alla fått fri tillgång till samma foderblandning. Blodprover togs veckovis från tre veckor före till fem veckor efter kalvningen (4).

Uppgifter från fem besättningar, i vilka den totala sjukdomsincidensen varierade från 15 till 86 procent, användes för att undersöka när eventuella störningar i insulinfunktionen förekom i förhållande till kalvningen och de insjuknanden som inträffar i början av laktationen. I dessa besättningar togs prover från 94 kor varje vecka, från tre veckor före till fem veckor efter kalvningen (11).

Analysresultat från kor i besättningar som inte hade några speciella sjukdomsproblem användes för en undersökning av insulinfunktionen under de första 16 laktationsveckorna. Sammanlagt besöktes 20 besättningar vid ett tillfälle och prover togs från 215 kor (5).

UNDERSÖKNING AV INSULINFUNKTIONEN

För bestämning av insulinkänsligheten användes en humanmedicinsk metod, ”Revised Quantitative Insulin Sensitivity Check Index (RQUICKI)” (10). Koncentrationerna av glukos, insulin och fria fettsyror (FFA) i plasma vägs samman i en formel, med vilken man får fram detta index för insulinkänsligheten. Ju lägre index desto lägre känslighet. Metoden har prövats på mjölkkor (5).

RESULTAT

De erhållna resultaten från bestämningar av RQUICKI graderades på följande sätt:

Tabell 1. INSULINKÄNSLIGHET FRÅN TRE VECKOR FÖRE TILL FEM VECKOR EFTER KALVNINGEN HOS KOR, SOM UNDER SINTIDEN FÅTT LÅG, MEDIUM ELLER HÖG UTFODRINGSINTENSITET, 71, 106 OCH 177 MJ ME/DAG. EFTER KALVNINGEN FICK ALLA FRI TILLGÅNG TILL SAMMA FODERBLANDNING.

		RQUICKI veckor från kalvning							
Grupp	Antal kor	-3	-2	-1	1	2	3	4	5
Låg	8	0,54	0,57	0,51	0,52	0,52	0,55	0,54	0,51
Medium	8	0,52	0,51	0,52	0,52	0,47	0,53	0,51	0,56
Hög	8	0,49	0,51	0,42	0,42	0,47	0,47	0,51	0,53

Om värdet var >0,49 har det betecknats normalt, 0,46–0,48 måttligt och <0,46 starkt nedsatt och gräns för IR. Beräkningarna av detta index i utfodringsförsöket har sammanställts i Tabell 1. Värdena var stabila och över normalgränsen vid samtliga provtagningar av korna i L-gruppen och de påverkades inte av den ökade intensiteten efter kalvningen. Hos korna i M-gruppen var RQUICKI måttligt nedsatt vid ett tillfälle två veckor efter kalvningen. Medelvärdena hos korna i H-gruppen avvek markant från de andra. En vecka före och en vecka efter kalvningen var de starkt nedsatta. Därefter skedde en gradvis stegring och normal nivå hade uppnåtts fyra veckor efter kalvningen.

Tabell 2. Insulinkänslighet från tre veckor före till fem veckor efter kalvningen hos undersökta kor i besättningar med varierande sjukdomsincidens.

			RQUICKI veckor från kalvning							
Bes	Antal kor	Incidens %	-3	-2	-1	1	2	3	4	5
A	19	65	0,43	0,42	0,48	0,43	0,42	0,39	0,34	0,38
B	22	15	0,47	0,55	0,50	0,42	0,45	0,47	0,48	0,49
C	18	36	0,42	0,40	0,38	0,47	0,45	0,42	0,46	0,46
D	13	46	0,43	0,45	0,46	0,47	0,44	0,46	0,48	0,46
E	22	86	0,45	0,47	0,42	0,43	0,45	0,43	0,44	0,41

Tabell 3. Antal och procent kor i besättningar utan speciella sjukdomsproblem, som hade RQUICKI >0,46 och sådana vars värden var <0,46 under fyraveckorsperioder de första 16 laktationsveckorna.

Veckor från kalvningen	Kategori RQUICKI	Antal kor	%	Insulin µU/ml	FFA mmol/l
1 – 4	> 0,46	44		5,6	0,32
	< 0,46	15	25	10,1	0,57
5 – 8	> 0,46	51		7,2	0,21
	< 0,46	10	16	13,0	0,29
9 – 16	> 0,46	77		8,6	0,17
	< 0,46	18	19	16,0	0,1

Tabell 4. Medelvärden under fyraveckorsperioder för insulin µU/ml, FFA mmol/l och RQUICKI hos tre olika kategorier kor: låg och hög utfodringsintensitet samt besättning E med 86 procents sjukdomsincidens.

		Kategori		
	Veckor från kalvning	Låg intensitet	Hög intensitet	Besättning E
Antal kor		8	8	22
Insulin µU/ml	-4 – -1	7,3	18,5	17,7
	1 – 4	4,5	5,2	8,6
	5 – 8	5,8	5,8	10,8
FFA mmol/l	-4 – -1	0,20	0,13	0,18
	1 – 4	0,37	0,59	0,56
	5 – 8	0,23	0,28	0,34
RQUICKI	-4 – -1	0,53	0,47	0,43
	1 – 4	0,53	0,45	0,41
	5 – 8	0,55	0,52	0,43

Resultaten från beräkningarna av RQUICKI hos kor i fem besättningar med varierande total sjukdomsincidens har sammanställts i Tabell 2. I fyra av dem var medelvärdena starkt nedsatta redan tre veckor innan kalvningen. I de två med högst sjukdomsförekomst, 65 och 86 procent, var värdena ännu lägre vid sista provtagningen, fem veckor efter kalvningen. I besättning B med 15 procent sjukdomsincidens var nedsättningen av insulinkänsligheten mindre uttalad.

I Tabell 3 har resultaten från undersökningarna i besättningar utan speciella sjukdomsproblem sammanställts. Under de fyra första laktationsveckorna påvisades starkt nedsatt index hos 25 procent av korna, under mellanperioden hos 16 procent och under veckorna 9–16 hos 19 procent. Varje besättning hade besökts en gång och det var därför inte samma kor som testades vid de olika tillfällena.

I slutet av dräktigheten var medelvärdet för RQUICKI normalt hos korna i L-gruppen och starkt nedsatt hos H-gruppen samt hos korna i besättningarna med hög sjuklighet. De låga värdena var baserade på höga insulinkoncentrationer. Den fortsatta utvecklingen har studerats genom att tillstånden hos L- och H-grupperna samt hos korna i besättning E jämförts före och 1–4 samt 5–8 veckor efter kalvningen beträffande RQUICKI samt koncentrationerna av insulin och FFA. Resultaten har sammanställts i Tabell 4.

I samband med den peripartala insulinsänkningen sjönk nivåerna hos korna i alla tre grupperna, men eftersom de initialt var mer än dubbelt så höga i H-gruppen och hos korna från besättning E, blev sänkningen där avsevärt större. Hos dem blev också höjningen av FFA-koncentrationen betydligt högre än vad den blev i L-gruppen. Det blev inga nämnvärda ändringar beträffande RQUICKI-värdena.

När den peripartala insulinsänkningen avklingat fem veckor efter kalvningen, hade koncentrationerna av hormonet stigit obetydligt hos korna i L- och H- ➤

grupperna och något mer hos de från besättning E. Koncentrationen fria fettsyror hade sjunkit hos korna i alla tre grupperna men minst i de från besättning E. Beträffande medelvärdet för RQUICKI var det kvar på normal nivå hos korna i L-gruppen och hade normaliserats i H-gruppen, men de som representerade besättning E hade kvar det starkt nedsatta värdet.

DISKUSSION

Den ursprungliga egenskapen att lagra energi under senare delen av dräktigheten för att mobilisera den i samband med kalvningen och därmed kunna klara avkommans överlevnad finns kvar hos nutidens mjölkkor, även om förhållandena nu är helt annorlunda och funktionerna utsätts för avsevärt större påfrestningar.

IR-syndromet

Upplagringsperioden pågår under senare delen av laktationen och sintiden fram till ungefär fyra veckor innan kalvningen. Då påbörjas en anpassning av metabolismen till den kommande mobiliseringsperioden genom den peripartala sänkningen av insulinnivån i plasma. Glukosupptaget i muskelvävnaderna avtar och lipolysen i fettvävnaderna ökar för att tillföra energi för mjölksyntesen. Men om koncentrationen av FFA blir för hög, kan det bli skadeverkningar.

Det finns två orsaker till patologisk höjning av koncentrationen FFA: dels IR i fettväven, som försvagar hämningen av lipolysen, dels stresspåverkan som stimulerar fettmobiliseringen. När båda dessa faktorer samverkar kan tillförseln av FFA till levern bli så höggradig, att det blir en fettinlagring i cellerna och utveckling av ett sjukdomssyndrom, IR-syndromet. Förhållandena i besättning E där det var hög sjukdomsincidens belyser detta. IR förekom redan tre veckor innan kalvningen och var en primär orsaksfaktor. Sjukdomar som inträffade senare innebar stresspåverkan och samverkan mellan de båda faktorerna ledde till utveckling av IR-syndromet med bestående förändringar även vid sista provtagningen fem veckor efter kalvningen (Figur 3).

De överutfodrade korna i H-gruppen hade IR före kalvningen och under mobiliseringsfasen, men därefter normaliserades deras värden. De blev inte utsatta för någon stresspåverkan genom sjukdom och utvecklade inte IR-syndromet.

FIGUR 3. *Sjukdomar som inträffar efter kalvning innebär stresspåverkan för kon och kan genom samverkan med tidigare utvecklad insulinresistens leda till IR-syndromet.*

Olika bakgrund till nedsatt RQUICKI

Vid den primära IR som utvecklas under sintiden karaktäriseras RQUICKI-värdet av hög insulin- och låg FFA-koncentration. Under mobiliseringsfasen är under normala förhållanden indexvärdet oförändrat men baserat på lägre insulin- och högre FFA-koncentrationer på grund av den peripartala insulinsänkningen. Om det förekommer IR samtidigt med denna sänkning blir det en interaktion mellan dessa båda faktorer, vilket medför ökad mobilisering av FFA och höjd koncentration i plasma samt lägre RQUICKI.

I besättningar som inte hade några speciella sjukdomsproblem hade under de första 16 laktationsveckorna i medeltal 20 procent av korna starkt nedsatta indexvärden med höga insulin- och låga FFA-koncentrationer. Således var det samma bild som vid primär IR under sintiden. Här är dock bakgrunden en helt annan. Riskerna för överutfodring och hypersekretion av insulin i detta laktationsstadium torde vara obefintliga, men höga koncentrationer av hormonet i plasma kan förekomma på grund av nedsatt bindning i levern. På sin väg från betacellerna till de perifera vävna-

FIGUR 4. *Under sintiden är insulineffekten hög, energibehovet lågt och riskerna för utveckling av IR mycket stora.*

derna passerar insulinet via portablodet levern, där under normala förhållanden huvuddelen binds till cellerna (9). När dessa är förfettade är bindningsförmågan nedsatt och en större andel kommer ut i cirkulationen (7) och IR, som utvecklats under sintiden, kvarstår i en form som är sekundär till leverskadan.

Konsekvenser av IR

Under sintiden är insulineffekten hög, energibehovet lågt och riskerna för utveckling av IR mycket stora (Figur 4). Efter kalvningen är förhållandena omvända och risken för uppkomst av IR är ytterst liten. Men om en sådan etablerats under sintiden, utgör den en allvarlig riskfaktor för sjukdom.

IR som utvecklats under sintiden kan medföra höjda plasmanivåer av glukos, insulin och FFA efter kalvningen och detta innebär gynnsamma förhållanden för fettbildning i levern. Genom leverskadan kommer IR att vidmakthållas. Den höga insulinnivån kan även ha andra negativa effekter. Insulin hämmar löpmagens tömning och IR kan därför vara en direkt orsaksfaktor till lägesförändringar av organet (6, 8).

Praktisk tillämpning

Rekommendationerna beträffande utfodringen vid övergången från sintid till laktation har varierat. Ett vanligt tillvägagångssätt har varit att gradvis öka intensiteten de tre sista veckorna innan kalvningen. Tanken bakom detta är att våmfloran då skulle anpassas till mjölkfoderstaten och att man genom den ökade energitillförseln skulle minska mobiliseringen av FFA och därmed förebygga leverförfettning. Våmfloran kan emellertid anpassas efter kalvningen utan störningar, särskilt om man använder fullfoder, så att korna inte får tillgång till stora kraftfodergivor (3).

Det går inte att förebygga leverförfettning genom upptrappad utfodring innan kalvningen (Figur 5). Tvärtom innebär ett sådant förfarande risk för IR och gynnsamma betingelser för förfettning av levercellerna.

Eftersom IR är vanligt förekommande och är en riskfaktor för sjukdom efter kalvningen, finns det stor anledning att genom utfodringen undvika denna störning. Genom att påvisa och förebygga IR bör det vara möjligt att minska sjukligheten i början av laktationen. Detta kräver inga stora arrangemang. Från djursjukdata kan man få uppgift om sjukdomsincidensen i besättningen och vid genomgång av förhållandena, särskilt beträffande sintidsutfodringen, kan man göra en allmän bedömning av problemens art och omfattning.

Misstankar om IR kan verifieras eller elimineras genom provtagning på kor som befinner sig ungefär tre veckor ➤

FIGUR 5. *Det går inte att förebygga leverförfettning genom upptrappad utfodring innan kalvningen.*

➤ innan kalvningen. Om man dessutom vill kontrollera förekomst av IR-syndromet, kan man ta prov på kor omkring fem veckor efter kalvningen.

Om man genom sådana undersökningar av stickprovskaraktär påvisat IR, gäller det att åtgärda problemen. Grundorsaken är en under sintiden genom utfodringen framkallad hypersekretion av insulin. För att undvika en sådan bör näringstillförseln inte överskrida behovet och intensiteten inte ökas de sista veckorna innan kalvningen, då den peripartala insulinsänkningen pågår. Särskild omsorg bör ägnas de dräktiga kvigorna. Målsättningen ska vara att de aldrig ska behöva utsättas för IR.

SUMMARY

Insulin resistance in late pregnancy in dairy cows

During the transition period from pregnancy to lactation there is a marked adaptation of the metabolism from storing to mobilization of energy. Insulin stimulates the former and inhibits the latter reactions. The change is induced by a periparturient reduction of the insulin secretion influenced by the hormones that are involved in the regulation of parturition and lactation. Insulin secretion is stimulated by the feed intake. If this stimulation is too strong, there will be a hypersecretion and development of insulin resistance (IR), which might be a risk factor for diseases after calving.

The occurrence of IR has been studied in cows in different conditions by means of a quantitative index for insulin sensitivity, (RQUICKI). The index is based on the plasma concentrations of glucose, insulin and free fatty acids (FFA).

IR may develop during the dry period when the energy requirement is low. In feeding experiments it was shown that cows with a low energy intake, 71 MJ ME/day in the dry period, had normal insulin sensitivity during the whole experimental period. However cows with high energy intake, 177 MJ ME/day, had very low sensitivity both before and after calving.

Cows in herds with high disease incidence had IR at the first test three weeks before calving and low insulin sensitivity also in the lactation period. In the herds without specific disease problems, an average of 20 % of the cows had low index for insulin sensitivity when tested during the first 16 weeks of lactation. This is an indication of a latent disease syndrome.

The long chain fatty acids released from the adipose tissues during the periparturient period are of vital importance, since they contribute to the mammary milk fat synthesis. However if the plasma concentration of fatty acids are too high, they may negatively interfere with the liver function and thus induce metabolic disturbances. There are two main factors contributing to the pathological increase in plasma level of FFA: IR that counteracts the inhibition of lipolysis and stress that stimulates the lipolysis. Each of them has negative effects and the situation will be very serious when both are acting together.

The studies have shown that IR is common especially in herds with high disease incidence and it is presumably related to a too high feed intake during the dry period. This might be an obvious risk factor for diseases after calving. By detecting and preventing IR it

might be possible to reduce the occurrence of puerperal diseases.

Referenser

1. Bauman DE & Currie B. Partitioning of nutrients during pregnancy and lactation. A review of mechanisms involving homeostasis and homeorhesis. J Dairy Sci, 1980, 63, 1514–1529.
2. Bugianesi E, McCullogh AJ & Marchesini G. Insulin resistance: A metabolic pathway to disease. Hepatology, 2005, 42, 987–1000.
3. Grummer RR, Brickner A & Silva-del-Rio N. High forage or high grain for dry cows: What is best for animal health and production? Proc 13th Int Conf Prod Diseases Farm Animals, 2007, 187–195.
4. Holtenius K, Agenäs S, Delavaud C & Chillard Y. Effects of feeding intensity during the dry period. 2. Metabolic and hormonal responses. J Dairy Sci, 2003, 86, 883–889.
5. Holtenius P & Holtenius K. A model to estimate insulin sensitivity in dairy cows. Acta Vet Scand, 2007, 49, 29.
6. van Meirhaeghe H, Deprez P, van den Hende C & Muylle E. The influence of insulin on abomasal emptying in cattle. J Vet Med A, 1988, 35, 213–220.
7. Oeheler G, Bleyl H & Matthes KJ. Hyperinsulinemia in hepatic steatosis. Int J Obesity, 1982, 6, Suppl 1, 137–144.
8. Pravettoni D, Doll K, Hummel M, Cavallone E, Re M & Belloli AG. Insulin resistance and abomasal motility disorders in cows detected by use of abomasoduodenal electromyography after surgical correction of the left displaced abomasums. Am Vet Res, 2004, 65, 1319–1321.
9. Reynolds CK, Huntington GB, Elsasser TH, Tyrrell HF & Reynolds PJ. Net metabolism of hormones by portal-drained viscera and liver of lactating holstein cows. J Dairy Sci, 1989, 72, 1459–1468.
10. Rhabasa-Loret R, Bastard J-P, Jan V, Duclezeau PH, Andreelli F, Guebre F, Bruzeau J, Louche-Pellisier C, Maitepierre C, Peirat J, Chagné J, Vidal H & Laville M. Modified quantitative insulin sensitivity check index is better correlated to hyperinsulinemic glucose clamp than other fasting-based index of insulin sensitivity in different insulin-resistant states. J Clin Endocrinol Metab, 2003, 88, 4917–4923.
11. Stengärde L, Tråvén M, Emanuelson U, Holtenius K, Hultgren J & Niskanen R. Metabolic profiles around calving in five high producing Swedish dairy herds with a history of abomasal displacement and ketosis. Acta Vet Scand, 2008, 50, 31.

***PAUL HOLTENIUS,** leg veterinär, VMD, professor emeritus, Institutionen för kliniska vetenskaper, avdelningen för idisslarmedicin och epidemiologi, SLU, Box 7054, 750 07 Uppsala.

Nominera kandidater

till förtroendeposter senast 1 juli

Veterinärförbundets medlemmar direktväljer vice ordförande och tre övriga ledamöter i förbundsstyrelsen, vice ordförande i SVS samt ledamöter och ersättare i fullmäktige. Valet sker under hösten men kandidater till posterna ska nomineras senast den 1 juli.

Nominering – hur gör man?

- Valet 2012 avser:
  - Vice ordförande och tre övriga ledamöter i förbundsstyrelsen
  - vice ordförande i SVS
  - Ledamöter samt ersättare i fullmäktige
- Alla förbundsmedlemmar som är röstberättigade kan nominera kandidater till förtroendeposterna och är också valbara. Mandatperioden för samtliga poster är två år med tillträde den 1 januari 2013.
- Nominering ska vara skriftlig (kan även ske via e-post) och innehålla följande uppgifter för att vara giltig:
  - Namn på den nominerade kandidaten, personnummer och alla kontakt- och adressuppgifter.
  - Vilken av ovanstående förtroendeposter som avses.
  - Skriftlig bekräftelse av den som nominerats att hon/han accepterar att kandidera till den aktuella posten för den gällande mandatperioden.
  - Kontaktadresser till den person som står bakom nomineringen.

Det finns en särskild nomineringsblankett på veterinärförbundets hemsida www.svf.se, Förbundet/Blanketter/Övriga blanketter. Den går även att beställa via e-post, office@svf.se, alt. ring kansliet, 08-545 558 20.

- Nuvarande innehavare av posterna som valet avser kan naturligtvis nomineras för omval om de accepterar det.
- Samtliga ledamöter i förbundsstyrelse respektive SVS kollegium finns publicerade i varje nummer av SVT.
- Nomineringen ska vara förbundskansliet tillhanda senast den 1 juli 2012.

BIRGITTA STAAF LARSSON, universitetsadjunkt,
LINDA KEELING, professor och **EVA HJERPE,** agronom *

Statistik över brott mot djurskyddslagen och djurplågeri

Förändringar i djurskyddskontrollen efter övergången från kommun till länsstyrelse

Under åren 1999–2010 var det färre än fyra personer som dömdes till fängelse för brott mot djurskyddslagen i första instans och andelen fängelsestraff för djurplågeri uppgick till 43 fall. När kontrollen gick över från kommunerna till länsstyrelserna 2009 minskade antalet genomförda kontroller till 54 procent av det genomsnittliga antalet kontroller under de fem tidigare åren (2004–2008). Antalet omhändertaganden mer än fördubblades det år länsstyrelserna tog över kontrollansvaret. Studien belyser dessa och andra statistiska fakta kring det svenska djurskyddsregelverket i modern tid.

granskad artikel

Foto: Länsstyrelsen i Värmland

Figur 1. *Det sägs att Sverige har världens strängaste djurskyddslag, men hur efterlevs den i praktiken? Ökar antalet brott mot djur?*

INLEDNING

Det sägs att Sverige har världens strängaste djurskyddslag, men hur efterlevs den i praktiken? Ökar antalet brott mot djur (Figur 1)? Hur många har fått en fängelsedom? Är det någon skillnad länsvis i antalet fällda för djurplågeri eller brott mot djurskyddslagen? Vad har flytten av den operativa kontrollen från kommunerna till länsstyrelserna inneburit?

Brottsstatistik

Regeringen och EU ställer krav på den centrala kontrollmyndigheten att komma in med rapporter om djurskyddskontrollen enligt artikel 44 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd, här kallad kontrollförordningen. Underlaget för rapporteringen hämtas från länsstyrelserna. I den officiella statistiken som presenteras på Jordbruksverkets hemsida (5) ingår sammanställning av ➤

djurskyddskontrollen samt sammanställning av länsstyrelsernas beslut avseende omhändertagande och förbud att ha hand om djur.

Brottsförebyggande rådet (Brå) har det officiella statistikansvaret för kriminalstatistik i Sverige och publicerar varje år kriminalstatistik för hela landet. Statistiken baseras på information från polis, åklagarmyndigheter och domstolar.

Lagföringsstatistiken baseras på fällande domar i tingsrätt och information från åklagarmyndigheter om strafföreläggande och åtalsunderlåtelse. Fällande dom i tingsrätten är med i statistiken över fällande domar även om högre instans friar i målet. En person som frikänts i tingsrätt men blivit fälld i hovrätten är inte med i statistiken (3). I den officiella statistiken redovisas antalet lagföringar mot 16 kapitlet 13 § Brottsbalken, BrB, (djurplågeri), men inte antalet lagföringar för brott mot djurskyddslagen.

Den officiella lagföringsstatistiken bygger på huvudbrottsprincipen. Det innebär att om en person i en lagföring döms för flera brott väljs som huvudbrott det brott i lagföringen som har det strängaste straffet. Om två brott har samma brottskala väljs slumpmässigt ett av brotten som huvudbrott (2).

Tidigare studier

1965 presenterade Carl-Gustaf Alm (1) en svensk studie om djurplågeri. Studien redovisade bland annat antalet personer som bedömts vara skyldiga till djurplågeri under perioden 1858–1962. Den första djurskyddsföreningen i Sverige bildades 1869 och under den senare hälften av 1800-talet följde en mängd nya djurskyddsföreningar. För att samordna de lokala djurskyddsföreningarna grundades 1897 De svenska djurskyddsföreningarnas Centralförbund (1). Två år senare, 1899, var hela 1 243 personer sakfällda för djurplågeri.

Djurskyddets alltmer omfattande kontroll och information, skärpning av sanktioner mot djurplågeri samt den minskade användningen av dragdjur i samband med hästbeståndets minskning antogs enligt Alm (1) ligga bakom den långsamt begynnande nedgången av antalet sakfällda efter 1910–1912. För att få en bild av hur antalet sakfällda har varierat över tiden redovisas den jämförbara statistiken över djurplågeribrott för perioden 1965–1998 i samma figur som Alms uppgifter för perioden 1858–1962 (Figur 2).

Efter fängelsestraffets införande 1901 fram till 1962 hade 232 personer av totalt 24 737 sakfällda för djurplågeri dömts till fängelse, det vill säga mindre än 1 procent (1). I snitt blir det 3,74 personer dömda till fängelse per år. För perioden 1965–1998 var det 63 personer av 649 fällda för djurplågeri som fick fängelsestraff, ca tio procent (6, 9, 10, 11). Snittantalet dömda till fängelse under denna period är 1,85 per år.

MATERIAL OCH METODIK

På Jordbruksverkets hemsida presenteras bland annat antal kontroller, antal beslut om omhändertagande, antal djurförbud samt antal anmälningar till åtal som lämnats till polis/åklagare av länsstyrelserna eller före 2009 från kommunerna.

Brå publicerar varje år Sveriges officiella kriminalstatistik. I statistiken ingår bland annat antalet anmälda brott och personer som bedömts vara skyldiga till brott genom så kallade lagföringsbeslut som fattats av domstol (fällande dom i

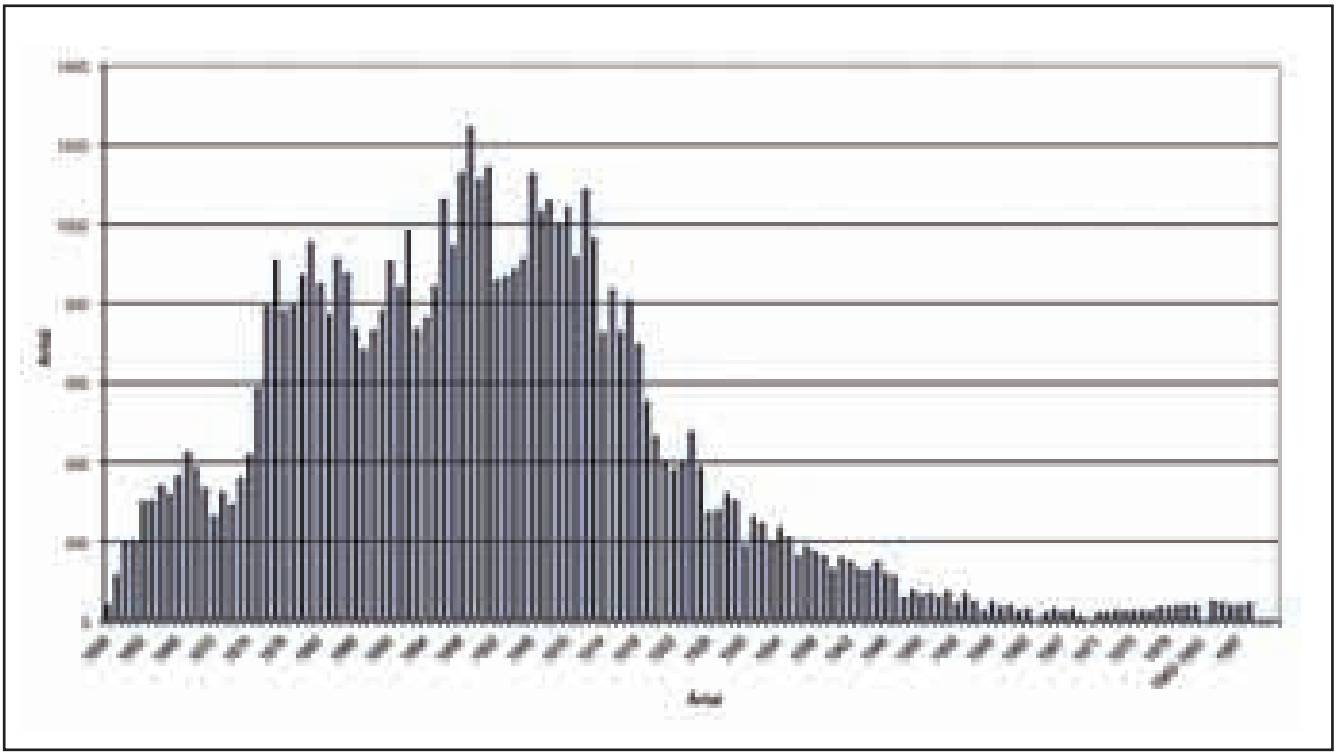

FIGUR 2. *Antal sakfällda för djurplågeri för perioden 1858–1998, exklusive åren 1963–1964, 1970 och 1983–1993 (1, 9, 10, 11, Tove Sporre, Brå, pers medd 2003).*

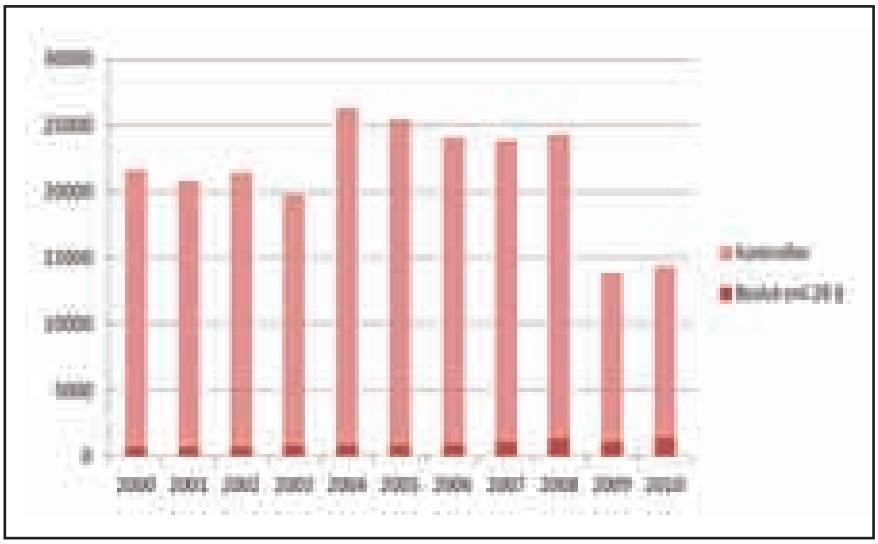

FIGUR 3. *Antal föreläggande/förbud enligt 26 § Djurskyddslagen i förhållande till antal kontroller (5).*

tingsrätt) eller av åklagare (strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse). När en anmälan om misstänkt brott kommer in till polisen registreras ärendet och kategoriseras efter brottskod i enlighet med regler som utfärdas av Brå i samråd med Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket.

Tyvärr redovisas inte antalet anmälda brott mot djurskyddslagen och djurplågeri separat i kriminalstatistiken. Alla anmälningar om misstänkta brott mot djurskyddslagen hamnar i statistiken över ”övriga brott mot specialstraffrättsliga författningar för vilka fängelse ingår i straffskalan”, brottskod 4013. Anmälningar om misstänkta djurplågeribrott hamnar tillsammans med bland annat upplopp, myteri och uppvigling under brottskod 1606 som i statistiken heter ”övriga brott mot BrB 16 kap” (4).

Det totala antalet anmälningar om misstänkta brott mot djurskyddslagen/djurplågeri gick alltså inte att få fram. I den publicerade statistiken finns viss lagföringsstatistik redovisad när det gäller djurplågeribrott men inte någon statistik för brott mot djurskyddslagen. För att få tag på lagföringsstatistik för brott mot djurskyddslagen och mer detaljerad information om djurplågeribrott som inte återfinns i den publicerade officiella statistiken, gjordes en specialbeställning av statistik från Brå. Påföljder som dömts ut (t ex fängelsestraffens längd) och könsfördelning på dem som dömts är något av den ytterligare information som erhållits.

En person som lagförts vid flera tillfällen under ett år redovisas som en person för varje lagföringstillfälle (4). I samband med lagföringsbeslutet kommer även information om brottmålsnummer in till Brå. Brottmålsnummer är offentlig handling men så snart informationen kommer in till Brå lyder det under Sekretesslagen (1980:100) och lagen (2001:99) om den officiella statistiken. Information om ärenden som har behandlats i hovrätten går endast att få tag i om man vet namn eller personnummer på ”gärningsmannen”, målsnummer i hovrätten eller vilken dag som målet beslutats. Det går alltså inte att söka efter lagrum. Någon uppföljning av ärenden från anmälan till slutbehandling är således inte möjlig att genomföra utifrån den inkomna statistiken. Statistiken är från lagföringsbeslut i tingsrätterna och om domen har överklagats och ändrats i högre instans kommer därför inte med i denna redovisning.

RESULTAT

Föreläggande/förbud, omhändertagande och djurförbud

Statistik som tagits fram av Jordbruksverket med hjälp av underlag från kommunerna och fr o m 2009 från länsstyrelserna visar att under perioden 2000–2010 utfördes totalt 225 237 kontroller. När kontrollen gick över från kommunerna till länsstyrelserna 2009 minskade antalet genomförda kontroller till 54 procent av det genomsnittliga antalet kontroller under de fem tidigare åren (2004–2008) (Figur 3).

Av samtliga kontroller under tidsperioden 2000–2010 resulterade 10 593 (4,7 %) i beslut enligt 26 § djurskyddslagen, alltså föreläggande eller t ex förbud att ha djur i en viss byggnad (Figur 3). Under samma period resulterade 1 795 (0,8 %) av kontrollerna i anmäl- ➤

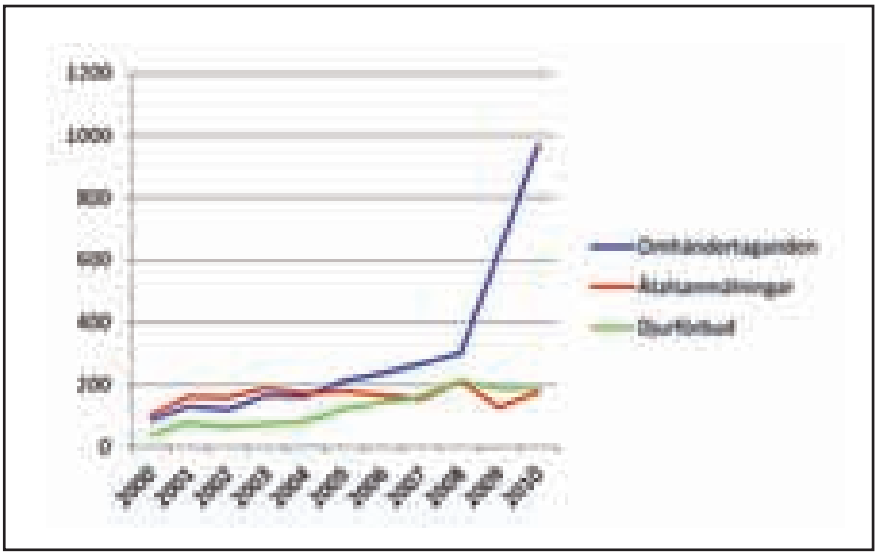

FIGUR 4. *Antal omhändertaganden och åtalsanmälningar samt antal djurförbud åren 2000–2010 (5).*

Tabell 1. Personer lagförda för brott mot djurskyddslagen efter huvudbrott, typ av lagföring och kön, åren 1999–2010 (Tove Sporre, Brå, pers medd 2003 & 2010, Levent Kemetli, Brå, pers medd 2011).

	Huvudbrott			Domar			Strafföreläggande/Åtalsunderlåtelser		
	Totalt	Därav kvinnor		Totalt	Därav kvinnor		Totalt	Därav kvinnor	
År	Antal	Antal	%	Antal	Antal	%	Antal	Antal	%
1999	29	5	17	29	7	24	8	x	x
2000	32	7	22	29	7	24	17	x	x
2001	26	5	19	30	5	17	8	x	x
2002	50	6	12	38	6	16	25	x	x
2003	45	7	16	31	5	16	20	4	20
2004	62	11	18	48	9	19	22	x	x
2005	49	14	29	34	10	29	21	4	19
2006	58	14	24	34	10	29	26	4	15
2007	65	15	23	48	15	31	23	x	x
2008	62	19	31	45	13	29	20	6	30
2009	91	26	29	72	19	26	30	12	40
2010	82	33	40	67	25	37	26	8	31
Totalt	651	162	25	505	131	26	246	47	19

Med x menas att antalet är färre än 4.

➤ ningar till åtal och 3 279 (1,5 %) i omhändertagande (Figur 4). Av dessa ingår förutom länsstyrelsernas omhändertaganden även de omhändertaganden som fattats av kommunerna fram till utgången av 2008 samt de omhändertaganden som polismyndigheten gör, som länsstyrelsen fastställer.

Antalet djurförbud (förbud enligt 29 § djurskyddslagen att ha ett slags djur, en djurgrupp eller samtliga djurslag) är sammanlagt 1 347 under åren 2000–2010 (Figur 4).

Brott mot djurskyddslagen

Det totala antalet lagföringar, inkluderande domar, strafföreläggande och åtalsunderlåtelse, för brott mot djurskyddslagen under perioden 1999–2010 uppgår till (505+246) 751 stycken (Tabell 1). Detta motsvarar i snitt 63 lagföringar per år. Dessa lagföringar inkluderar domar för både bi- och huvudbrott. Statistiken visar att 651 lagföringar går att hänvisa till huvudbrott vilket innebär att 100 lagföringar gäller för bibrott. Det är bara påföljder för huvudbrottet som kommer in i den mer detaljerade redovisningen av statistiken vilket innebär att de domar som utdelats då brottet inte har varit huvudbrott inte inkluderas i statistiken för påföljder.

Andelen kvinnor i totalt antal fällande domar för brott mot djurskyddslagen, både huvudbrott och bibrott, uppgår till 23,7 procent (178 av 751).

Antalet lagföringar, där brott mot djurskyddslagen var huvudbrott, uppgick till totalt 651 under perioden 1999–2010. Den mest förekommande påföljden för brott mot djurskyddslagen var böter (58 %) (Tabell 2). För brott mot djurskyddslagen höjdes maxstraffet från ett till två års fängelse den 1 januari 2003. Mindre än fyra personer har dömts till fängelse under hela den studerade perioden, ingen mer än sex månader (Levent Kemetli, Brå, personligt meddelande 2011). Exakt antal och påföljd har inte kunnat fås på grund av sekretesskäl.

Tabell 2. Påföljder för personer lagförda för brott mot djurskyddslagen som huvudbrott åren 1999–2010 (Tove Sporre, Brå, pers medd 2003 & 2010, Levent Kemetli, Brå, pers medd 2011).

		Domar		
År	Totalt	Böter	Övriga påföljder[1]	Strafföreläggande/ Åtalsunderlåtelser
1999	29	19	x	8
2000	32	15	x	17
2001	26	17	x	8
2002	50	24	x	23
2003	45	23	x	20
2004	62	38	x	22
2005	49	22	6	21
2006	58	32	-	26
2007	65	40	x	23
2008	62	37	5	20
2009	91	56	5	30
2010	82	54	2	26
Totalt	651	377	30	244

[1] *Övriga påföljder är fängelse, villkorlig dom, skyddstillsyn och 34 kap 1 § 1 p BrB tillämpad.*
Med x menas att antalet är färre än 4.

Djurplågeri
(brott mot 16 kap 13 § BrB)

Det totala antalet lagföringar för djurplågeri under åren 1999–2010 uppgår till 812 varav 98 är strafföreläggande, tio åtalsunderlåtelser och 704 domar. Detta motsvarar i snitt 68 lagföringar per år. Av dessa 812 lagföringar kan 654 hänföras som påföljd för huvudbrott (Tabell 3).

När det gäller totala antalet domar mot djurplågeri, både huvudbrott och bibrott, uppgår kvinnornas andel under perioden till 21,4 procent, 174 stycken. (Tabell 3).

Antalet lagföringar, där djurplågeri varit huvudbrott, uppgick till totalt 654 under perioden 1999–2010. Den mest förekommande påföljden för djurplågeri var böter (44 %). Fängelsestraffens andel uppgår till 7,3 procent (Tabell 4).

Maximalt fängelsestraff för djurplågeri är två år. För de personer som dömts till fängelse för djurplågeri varierar fängelsetiden mellan mindre än en månad och mer än sex månader men maximalt tolv månader (Tabell 5).

Regional fördelning

Antal domar, huvudbrott och bibrott, mot djurskyddslagen och djurplågeri under perioden 1999–2009 uppgick till totalt 1 301. (Tabell 6). Det var 619 lag- ➤

Tabell 3. Personer lagförda för djurplågeri (BrB 16 kap 13 §) efter huvudbrott, typ av lagföring och kön, åren 1999–2010 (Tove Sporre, Brå, pers medd 2003 & 2010, Levent Kemetli, Brå, pers medd 2011).

	Huvudbrott			Strafföreläggande			Domar			Åtalsunderlåtelser		
	Totalt	Därav kvinnor		Totalt	Därav kvinnor		Totalt	Därav kvinnor		Totalt	Därav kvinnor	
År	Antal	Antal	%	Antal	Antal	%	Antal	Antal	%	Antal	Antal	%
1999	36	9	25	4	2	50	45	6	13	3	1	33
2000	53	8	15	7	1	14	54	8	15	-	-	-
2001	53	10	19	10	4	40	54	8	15	-	-	-
2002	51	9	18	6	3	50	51	6	12	1	-	-
2003	38	7	18	3	-	-	49	9	18	-	-	-
2004	62	12	19	7	1	14	64	11	17	1	1	100
2005	55	15	27	9	2	22	57	15	26	3	2	67
2006	71	15	21	9	3	33	73	12	16	-	-	-
2007	62	20	32	11	5	45	59	15	25	-	-	-
2008	56	16	29	12	4	33	66	14	21	1	1	100
2009	40	10	25	5	2	40	49	11	22	1	1	100
2010	77	22	29	15	3	20	83	23	28	-	-	-
Totalt	654	153	23	98	30	31	704	138	20	10	6	60

Tabell 4. Påföljder för personer lagförda för djurplågeri (BrB 16 kap § 13) som huvudbrott åren 1999–2010 (Tove Sporre, Brå, pers medd 2003 & 2010, Levent Kemetli, Brå, pers medd 2011).

		Domar						
År	Totalt	Fängelse/ Rätts-psykiatrisk vård	Villkorlig dom/ Skyddstillsyn	Böter	Vård inom socialtjänsten/ ungdomsvård	34 kap. 1 § 1 p. BrB tillämpad	Strafföreläggande	Åtalsunderlåtelser
1999	36	4	9	17	-	-	4	2
2000	53	9	14	23	-	-	7	-
2001	53	4	6	32	1	1	9	-
2002	51	9	15	19	1	-	6	1
2003	38	3	17	14	-	1	3	-
2004	62	4	23	25	2	1	6	1
2005	55	2	20	21	-	-	9	3
2006	71	4	26	33	1	-	7	-
2007	62	-	24	25	2	-	11	-
2008	56	1	16	26	-	1	11	1
2009	40	2	15	16	-	1	5	1
2010	77	3	29	32	-	-	13	-
Totalt	654	45	214	283	7	5	91	9

Tabell 5. Personer lagförda för djurplågeri (BrB 16 kap § 13) och dömda till fängelse efter fängelsetidens längd åren 2002–2010 (Tove Sporre, Brå, pers medd 2003 & 2010, Levent Kemetli, Brå, pers medd 2011).

		Därav					
År	Totalt	Exakt 1 månad	Mer än 1 högst 2 månader	Mer än 2 högst 3 månader	Mer än 3 högst 4 månader	Exakt 6 månader	Mer än 6 mindre än 12 månader
1999	4	2	1	1	-	-	-
2000	9	3*	4	1	1	-	-
2001	4	1	1	1	1	-	-
2002	9	1	2	3	1	-	2
2003	3	-	1	1	-	1	-
2004	3	1	2	-	-	-	-
2005	2	-	2	-	-	-	-
2006	4	1	3	-	1	-	-
2007	-	-	-	-	-	-	-
2008	1	1	-	-	-	-	-
2009	1	-	1	-	-	-	-
2010	3	-	1	2	-	-	-
Totalt	43	7	18	9	4	1	2

* *varav en mindre än en månad*

föringar för brott mot djurskyddslagen och 682 djurplågeribrott.

Den regionala fördelningen av brott mot djurskyddslagen/djurplågeri åren 1999–2009 visar att Västra Götalands län dominerar med totalt 191 domar, vilket utgör 15 procent av det totala antalet domar för brott mot djurskyddslagen och djurplågeri som har dömts i tingsrätt. Vid en uppdelning av antalet domar på brott mot djurskyddslagen och för djurplågeri kan man utläsa att Västra Götaland utgör den största andelen när det gäller båda brotten. Skåne län kommer på andra plats både när det gäller domar för brott mot djurskyddslagen och för djurplågeri med 11 procent och på tredje plats kommer Stockholms län som utgjorde 6,9 procent av totala antalet domar.

Tabell 6. Antal lagföringar mot djurskyddslagen och djurplågeri (BrB 16 kap 13 §) efter län, åren 1999–2009 (Tove Sporre, Brå, pers medd 2003 & 2010, Levent Kemetli, Brå, pers medd 2011).

Län	Djurplågeri	Djurskyddslagen	Totalt
Västra Götaland	104	87	191
Skåne	73	71	144
Stockholm	63	27	90
Kalmar	45	39	84
Gävleborg	42	39	81
Uppsala	29	52	81
Jämtland	31	33	64
Västmanland	30	28	58
Västerbotten	21	34	55
Dalarna	33	18	51
Jönköping	22	29	51
Östergötland	30	20	50
Södermanland	27	23	50
Halland	20	29	49
Värmland	28	18	46
Västernorrland	25	12	37
Norrbotten	14	23	37
Örebro	21	9	30
Kronoberg	7	13	20
Blekinge	10	9	19
Gotland	7	6	13
Totalt	682	619	1 301

DISKUSSION

Antalet omhändertaganden mer än fördubblades det år länsstyrelserna tog över kontrollansvaret och 2010 var antalet mer än tre gånger så stort som det var innan länsstyrelserna tog över (Figur 5). Antalet åtalsanmälningar har däremot inte ökat utan legat på ungefär samma nivå de senaste tio åren. Att antalet åtalsanmälningar inte ökat, trots den kraftiga ökningen av omhändertaganden, är anmärkningsvärt men kan ha att göra med att länsstyrelserna inte tidigare varit ansvariga för den primära kontrollen av djurskyddet. Länsstyrelserna har traditionen att bland annat fördela EU-bidrag till lantbrukarna och arbeta med landsbygdsutveckling, varför steget att åtalsanmäla kanske inte har högsta prioritet. En stor bidragande orsak är också tidsbrist, då akuta ärenden prioriteras

FOTO: LÄNSSTYRELSEN I VÄRMLAND

FIGUR 5. *Antalet omhändertaganden mer än fördubblades det år länsstyrelserna tog över kontrollansvaret och var 2010 mer än tre gånger så stort som åren innan.*

före att skriva en anmälan om misstänkt brott mot djurskyddslagen eller djurplågeri till åklagare eller polismyndigheten.

Att antalet genomförda kontroller minskade så kraftigt (till 54 procent av det genomsnittliga antalet kontroller under de fem tidigare åren) när kontrollen gick över till länsstyrelseran år 2009 kan också ses som anmärkningsvärt. Detta kommenterar även Stadskontoret i rapporten Djurskyddskontrollens utveckling (8). Visserligen minskade antalet årsarbetskrafter något, men inte alls i den utsträckning som minskningen i antalet utförda kontroller. Det kan förklaras med omorganisationen samt att länsstyrelserna införde ett nytt ärendehanteringssystem som upplevts krångligt och tidskrävande för handläggarna. Vid övergången av djurskyddskontrollen överfördes också ett antal oavslutade ärenden, vilka tog mycket tid i anspråk (8). Avstånden till djurhållarna har dessutom blivit längre, eftersom nästan alla länsstyrelser omfattar fler än en kommun. Resorna tar mycket tid, särskilt eftersom kontrollförordningen anbefaller oanmälda kontroller och risken är överhängande att det inte finns någon djurhållare hemma. En annan förklaring kan vara all den tid som ett omhändertagande av djur tar i förhållande till en vanlig djurskyddskontroll. Med tanke på att antalet omhändertaganden ökat så kraftigt kan detta vara en rimlig förklaring till att länsstyrelserna inte hunnit med så många kontroller. Eftersom de kontroller som utförts har resulterat i så många omhändertaganden, måste detta tyda på att den riskbaserade kontrollen har fungerat och kontrollinsatserna således satts in på de djurhållare som haft sämst djurhållning (Figur 6).

En lagföring innebär att en person bedömts vara skyldig till brott av åklagare eller domstol. Åtalsunderlåtelse innebär att åklagaren inte väcker åtal trots att den misstänkte bedöms vara skyldig till brottet. Villkorlig dom utdelas om påföljden inte bedöms kunna stanna vid böter och innebär att personen får en prövotid på två år. Strafföreläggande innebär att det inte väcks något åtal men för att föreläggandet ska vinna laga kraft måste straffet godkännas av den misstänkte (3).

Svåröverskådlig statistik

Misstänkt brott mot djurskyddslagen och djurplågeri kan anmälas till polis eller åklagare av länsstyrelse, kommun eller av annan, till exempel en privatperson. De antal anmälningar till åtal som är redovisade av Jordbruksverket i Figur 4 gäller endast de anmälningar som gjorts av kommunerna/länsstyrelserna till polis/åklagare angående misstänkta brott mot djurskyddslagen/djurplågeri. Det motsvarar alltså varken det totala antalet anmälningar om misstänkt brott mot djurskyddslagen/djurplågeri eller det totala antalet anmälningar som går till åtal. Antalet ärenden som döms i tingsrätterna beror på hur många misstänkta brott som anmäls till polis/åklagare och som senare leder till åtal. Många djurskyddsärenden gallras bort redan av länsstyrelserna och polisen på grund av ➤

FOTO: LÄNSSTYRELSEN I VÄRMLAND

FIGUR 6. *Statistiken tyder på att den riskbaserade kontrollen har fungerat och kontrollinsatserna satts in på de djurhållare som haft sämst djurhållning.*

resursbrist. Som nämnts tidigare har antalet åtalsanmälningar från myndigheterna legat på ungefär samma nivå de senaste tio åren.

När polisen får in anmälningar om misstänkta brott registreras anmälan i deras register efter typ av brott. Anmälningar om misstänkta brott mot djurskyddslagen hamnar som tidigare nämnts under brottskod 4013 och anmälningar om misstänkta djurplågeribrott under samma kod som bland annat uppvigling, kod 1606 (4). Då antalet anmälda/registrerade brott under dessa koder är mycket stort, krävs ett stort manuellt arbete för att få information om hur många ärenden som går att hänföra till brott mot djurskyddslagen och djurplågeribrott.

Årligen eller vid behov sker en översyn av brottskoderna. Nya brottskoder kan införas som en följd av lagändringar, då den juridiska informationen har förändrats eller efter uttryck av angelägna behov från statistikanvändare (4). Faktorer som också vägs in vid skapande av nya brottskoder är bland annat om brottet är av allvarlig karaktär, vanligt förekommande, om det är ett brott som samhället vill uppmärksamma eller om brottet är av stort allmänt intresse (Tove Sporre, Brå, personligt meddelande 2010). Brott mot djurskyddslagen och djurplågeri som huvudbrott utgjorde bara 0,09 procent av det totala antalet lagförda personer under åren 1999–2010, men djurskydd är av stort allmänt intresse. Detta är uppenbart från uppmärksamheten i media, brev till politiker etcetera. Det vore därför önskvärt att det fanns en separat brottskod för dessa brott så att man lätt kan få fram statistik för brott mot djur (Figur 7). Detta är någonting som bör efterfrågas, så att en förändring kan komma till stånd.

Straffskalan används inte

Anmärkningsvärt är att bara två personer har dömts till fängelse längre än sex månader för djurplågeribrott, båda under år 2002 (Tabell 5) och ingen för brott mot djurskyddslagen. Straffskalan på två år används alltså inte fullt ut. När straffet för brott mot djurskyddslagen ökade från ett till två år, var tanken att vid grova brott mot djurskyddslagen endast fängelse skulle komma i fråga (6). Lagstiftarens intention är således inte uppfylld. En utbildningsinsats riktad till polis och åklagare vore önskvärd för att öka förståelsen och kunskapen kring dessa brott. Om kunskapen om brott mot djur ökar hos domstolarna, kanske också straffskalan i framtiden utnyttjas mer.

Samarbetet mellan länsstyrelsen och polisen som startat upp i t ex Stockholms län med en djurskyddsgrupp gör att anmälan om brott och utredning av densamma kan starta redan vid kontrollen i de fall där polisen åker med ut direkt (Håkan Andersson, Stockholmspolisens djurskyddsgrupp, personligt meddelande 2011). Ett förslag i utredningen om ny djurskyddslag är att införa brottsrubriceringen ”grovt brott mot

djurskyddslagen” som kan ge upp till fyra års fängelse (7). Om straffvärdet höjs för brott mot djurskyddslagen, kommer detta att innebära att dessa brott får en högre prioritet hos åklagare och polismyndighet.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att det dömdes till fängelse för djurplågeri sammanlagt 43 gånger under åren 1999–2010. Mindre än fyra personer har dömts till fängelse för brott mot djurskyddslagen under samma period. Västra Götaland står för flest lagföringar för brott mot djurskyddslagen samt djurplågeri, följt av Skåne och därefter Stockholms län. Flytten av den operativa kontrollen från kommunerna till länsstyrelserna har inneburit att kontrollerna av djurskyddet de påföljande två åren minskat till drygt hälften, medan antalet omhändertaganden nästan tredubblats. Antalet åtalsanmälningar från länsstyrelserna för misstänkt brott mot djurskyddslagen/djurplågeri har inte förändrats nämnvärt under åren.

FOTO: LÄNSSTYRELSEN I VÄRMLAND

FIGUR 7. *Det vore önskvärt om det fanns en separat brottskod för brott mot djurskyddslagen och djurplågeri så att man lätt kan få fram statistik för dessa förbrytelser.*

SUMMARY

Changes in the Swedish control of animal welfare after the transition from municipal to county administration boards

Each year the Swedish Board of Agriculture presents statistics on the number of cases where animals are taken into custody and how many people are prohibited from taking care of animals. The Swedish Council for Crime prevention (Brå) presents the statistics on crimes against the Animal Welfare Act and animal cruelty.

There is no specific code for crimes against animals so to get statistics on prosecutions we ordered a special search from the database at Brå. Statistics show that during the previous twelve year period on average 63 individuals per year were prosecuted for violations of the Animal Welfare Act and 68 people for cruelty to animals. Fewer than four people were sentenced to prison for offences against the Animal Welfare Act and the proportion of prison sentences for animal cruelty amounted to 43 cases.

When the County Administration Boards took over the control responsibility from local authorities in the beginning of 2009, the number of inspections carried out was reduced to almost half (54 %) of the average number during the previous five years (2004–2008). Regarding the cases where animals were taken into custody, it doubled the year the County Administration Boards took over the responsibility and in 2010 there were more than three times as many. This suggests that the intention of the control regulation on risk-based controls has succeded.

Referenser

1. Alm C G. Djurplågeri: tillämpade studier: straffrätt. Malmö djurskyddsförening, 1965.
2. Brottsförebyggande rådet [Internet]. Ordlista [besökt 4 aug 2011]. Tillgänglig från www.bra.se
3. Brottsförebyggande rådet [Internet]. Personer lagförda för brott [besökt 4 aug 2011]. Tillgänglig från www.bra.se/extra/pod/?action=pod_show&id=37&module_instance=4
4. Brottsförebyggande rådet. Kodning av brott, anvisningar och regler, Version 9.1. Stockholm, Brottsförebyggande rådet, Information och förlag, 2011.
5. Jordbruksverket [Internet]. Djurskyddskontroller 2000–2010 [besökt 13 sep 2011]. Tillgänglig från www.jordbruksverket.se/amnesomraden/djur/djurskydd/statistikoverdjurskyddskontroller/statistik20002009.4.795c224d1274198ffc280001941.html
6. Regeringen. Ändringar i djurskyddslagen m m. Proposition 2001/02:93, 2002.
7. SOU 2011:75. Ny djurskyddslag, Betänkande av utredaren i Översyn av djurskyddslagstiftningens utformning och innehåll. Fritzes Offentliga Publikationer, Stockholm, 2011.
8. Stadskontoret. Djurskyddskontrollens utveckling, 2011:23. Stockholm, 2011.
9. Statistiska centralbyrån. Kriminalstatistisk årsbok 1965–1969, del 2, domstols- och åklagarstatistik. Stockholm, SCB, 1970.
10. Statistiska centralbyrån. Kriminalstatistisk årsbok 1971–1973, del 2, domstols- och åklagarstatistik. Stockholm, SCB, 1974.
11. Statistiska centralbyrån. Rättsstatistisk årsbok 1975–1992. Stockholm, SCB, 1993.

***BIRGITTA STAAF LARSSON,** universitetsadjunkt, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, SLU, Box 234, 532 23 Skara.
LINDA KEELING, professor, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, SLU, Box 7068, 750 07 Uppsala.
EVA HJERPE, agronom, Institutionen för husdjursgenetik, SLU, Box 7023, 750 07 Uppsala.

Vilken är din diagnos? – Bilddiagnostik

En hund undersöktes på grund av hälta i vänster bakben sedan ca tre veckor tillbaka. Fallet är tolkat av Helena Nyman vid Institutionen för kliniska vetenskaper, SLU.

Grand danois, tik, fem månader

Anamnes: Hunden har i ca tre veckor uppvisat hälta, som började plötsligt. Ägaren vet inte vad som kan ha hänt. I övrigt är hunden frisk.

Klinisk undersökning: Måttlig hälta med smärtreaktion vid manipulation av vänster knäled. Galla i leden och mjukdelssvullnad framför allt lateralt om distala femur samt över knäleden.

Röntgenundersökning: Mediolateral (ML) och kaudokranial (KdKr) projektion av vänster knäled (Figur 1 och 2). Finns det några förändringar på röntgenbilderna som kan förklara hundens symtom?

SVAR SE SIDAN 52

Figur 1. *ML-projektion av vänster knäled.*

Figur 2. *KdKr-projektion av vänster knäled.*

noterat

Ja till djurskyddskrav i Sigtuna

LRF välkomnar i ett pressmeddelande den 24 februari beskedet att Kammarrätten i Stockholm i en dom gett Sigtuna kommun rätt att ställa djurskyddskrav i sin livsmedelsupphandling.

De krav som Sigtuna kommun ställt handlar om transporttider, att djuren måste bedövas innan slakt och att antibiotika bara får användas när djuren är sjuka. Dessutom godkänner domen Sigtunas kontroll av de djurskyddskrav som kommunen har ställt i sin upphandling.

– Domen är helt i linje med den rapport som LRFs fristående EU-jurist tidigare kommit fram till. Hon slår i den fast att kommuner har rätt att ställa djurskyddskrav i livsmedelsupphandlingar och att det inte strider mot EUs grundprinciper, säger LRFs förbundsordförande Helena Jonsson.

– Det är också bra att domen godkänner kommunens kontroll av djurskyddskrav. LRF har tidigare påpekat att djurskyddskrav kan kontrolleras via de regler som finns för produktion av mat inom EU, säger Helena Jonsson. Hon ser positivt på att branschen snabbt enas via Miljöstyrningsrådet om de enkla regler som ska gälla för kontroll av djurskyddskrav när kommunerna ska upphandla mat.

månadens epiztel

Denna gång rapporteras bland annat om ett fall av transmissible venereal tumour hos en importerad hund, den fortsatta utbredningen av schmallenbergvirus hos nöt i Europa och *Babesia canis* hos en utlandssmittad hund. Epizteln är ett samarbete mellan Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och Jordbruksverket och är i det här numret sammanställd av Helena Ohlsson, SVA och Charlotta Lindqvist, Jordbruksverket.

TRANSMISSIBLE VENEREAL TUMOUR

För andra gången har transmissible venereal tumour, TVT, rapporterats hos en hund i Sverige. Djurägaren till en importerad kastrerad tik från Rumänien sökte veterinär på grund av att tiken haft blodblandad flytning sedan införseln tre veckor tidigare. Hunden skulle enligt djurägaren ha blivit opererad och behandlad med vincristin för tumör i vagina i Rumänien. Vid veterinärundersökning upptäcktes en loberad sönderfallande nybildning ca tre cm in i vagina. Biopsier togs och diagnosen TVT kunde fastställas. Jordbruksverket har beslutat att tiken ska isoleras i hemmet tills vidare. Först om tiken efter behandling kan förklaras som icke-smittförande kan Jordbruksverkets beslut hävas.

MISSTANKE OM NEWCASTLESJUKA/ FÅGELINFLUENSA

Misstanke om newcastlesjuka/fågelinfluensa väcktes i en avelsbesättning efter att äggproduktionen hastigt sänkts. I flocken sågs även en ökad dödlighet, sänkt foderkonsumtion och ökad törst samt både diarré och andningsbesvär hos fåglarna. Besättningen spärrades. Misstanken kunde dock avfärdas och spärren släppas efter att analys av organprover från döda fåglar var negativa i analys på SVA.

MISSTANKE OM PARATUBERKULOS HOS ALPACKA

En misstanke om infektion med paratuberkulos hos en alpacka utreds. Alpackan, en hona importerad från Chile, hade när den avlivades under en längre tid lidit av återkommande kolik och magrat av trots att den haft god aptit. Vid obduktion noterades en svullnad i ileum som tillsammans med anamnesen och det faktum att alpackan var importerad låg till grund för misstanken. Besättningen spärrades av Jordbruksverket och organprover skickades in till SVA för bakterieodling och analys med PCR-metoder med avseende på förekomst av paratuberkulosbakteriens genom. PCR-undersökningen utföll med negativt resultat och spärren hävdes. PCR är dock inte en validerad metod för analys av paratuberkulos och misstanken kan därför inte avfärdas förrän slutgiltigt resultat av bakterieodling erhålls, vilket tar fyra månader.

SCHMALLENBERG

Schmallenbergvirus fortsätter att vara aktuellt. Fler och fler besättningar från ett stigande antal länder i Europa identifieras som infekterade, i skrivande stund Tyskland, Belgien, Holland, Frankrike, Storbritannien, Luxemburg och Ita-

Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

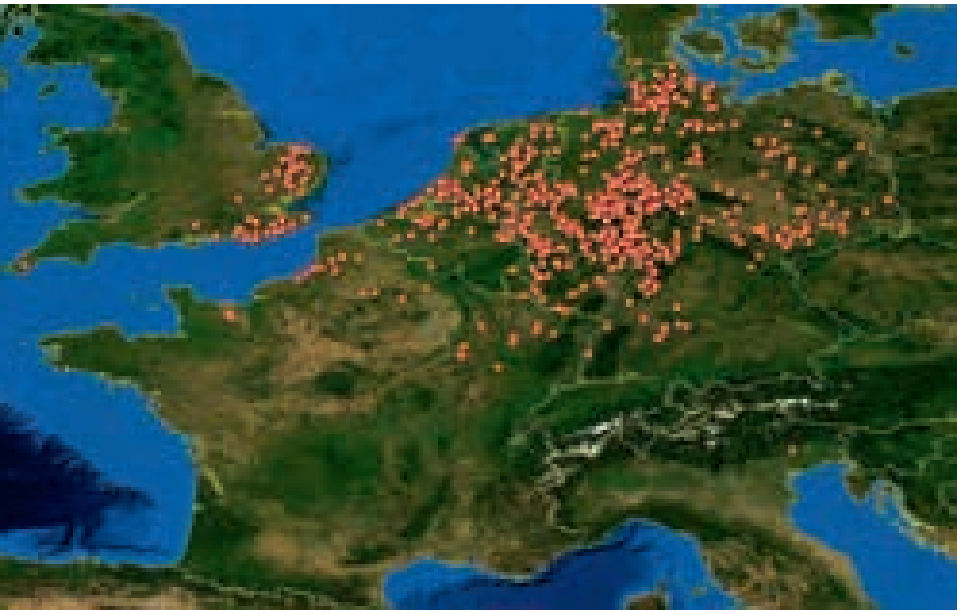

FIGUR 1. *Utbredningen av konstaterade fall av schmallenbergvirus i Europa i februari 2012, enligt statistik från FAO-Empressdata.*

lien (Figur 1). Hittills tror man inte att smittspridning sker under vektorfri säsong, de fall som nu ses är missbildade avkommor till djur som infekterats under tidig dräktighet i höstas. I Sverige har Jordbruksverket och SVA initierat en övervakning. Veterinärer och djurägare uppmanas att kontakta myndigheterna då de får kännedom om missbildade kalvar, killingar eller lamm. Veterinärer har också redan uppmärksammat flera misstänkta fall (missbildade lamm och kalvar), analys av prover från dessa pågår på SVA. Prover från misstänkta djur kan i dagsläget analyseras med PCR-metoder med avseende på förekomst av virusgenom. Intensiv forskning och utveckling pågår på SVA liksom runt omkring i Europa för att ta fram serologiska tester som kan möjliggöra en mer aktiv övervakning.

Internationellt har viruset också orsakat handelsproblem då länder utanför EU är oroade över att få in viruset från EU. Handel med framför allt levande nötkreatur och får men också sperma, ägg, kött och mjölkprodukter från dessa är redan stoppad av vissa länder. Även svensk export påverkas trots att vi inte har konstaterat sjukdomen i landet än. Det skapar en svårlöst handelssituation just på grund av att det ännu finns för lite kunskap om viruset.

BABESIA CANIS HOS UTLANDSSMITTAD HUND

Babesia canis förekommer inte som inhemsk smitta i Sverige då de fästingarter som är vektorer för *B canis* vanligen inte förekommer i landet. Enstaka fall av babesios hos hund har dock under senare år påvisats i Sverige så gott som årligen.

I januari 2012 inkom en hund till Kalmar Djursjukhus då den hade feber, trötthet och nedsatt aptit. Hunden hade vistats i Polen där den en vecka tidigare haft en fästing. Vid undersökning konstaterades feber, anemi, trombocytopeni samt förhöjda njurvärden. Urinen var brunfärgad, påminde om kaffesump och innehöll rikligt med både hemolyserade och normala erytrocyter. Blodutstryk kunde inte påvisa *B canis*, troligen på grund av att provet togs för sent i infektionsförloppet. Snabbtest utfördes vid djursjukhusets laboratorium där hunden testades positivt för *Anaplasma phagocytophilum* och negativt för *Borrelia burgdorferi, Ehrlichia canis* och *Dirofilaria immitis.* Diagnosen *B canis* verifierades via SVA efter en PCR-undersökning av blodprov där *B canis* påvisades. Hunden behandlades med en injektion imidocarb (Imizol®) vilket snabbt förbättrade dess tillstånd. Redan nästa dag urinerade hunden normalt och kunde lämna sjukhuset. Efter två veckor var hunden på återbesök och fick sin andra behandling med imidocarb (Imizol®). Den visade då inga tecken på sjukdom. ■

noterat

Djurskydd kan få eget larmnummer

Ett 112-nummer för djurskyddsfrågor skulle kunna avlasta djurskyddsinspektörerna. I Västra Götaland finns sedan ett par år ett speciellt nummer hos länsstyrelsen dit man kan ringa för att anmäla om man sett att djur far illa. Där har man positiva erfarenheter av systemet, då det avlastar djurskyddskontrollanterna.

– Djuren vinner på att kontrollanterna kan göra mer djurskyddsnytta när de är ute i fält och det är också en fördel för djurägare, sade veterinär Robert ter Horst som är chef för djurskyddsenheten i Västra Götaland till SR Ekot den 12 februari.

Frågan om att införa ett nationellt telefonnummer för hela Sverige, på samma sätt som redan finns i Holland, kommer att diskuteras av landets länsveterinärer, enligt Robert ter Horst. ■

MRSA påvisad hos svenska mjölkkor

HELLE ERICSSON UNNERSTAD, leg veterinär, VMD, laboratorieveterinär,
STEFAN BÖRJESSON, mikrobiolog, MD, forskare och
BJÖRN BENGTSSON, leg veterinär, VMD, docent, laborator*

Meticillinresistenta *Staphylococcus aureus* (MRSA) har för första gången påvisats hos nötkreatur i Sverige. Fynden gjordes i fyra mjölkprover från kor med juverinflammation i en anonym undersökning. Den typ av MRSA som påvisats tillhör en nyupptäckt variant och beskrevs för första gången våren 2011 i en internationell rapport.

Foto: Bengt Ekberg/SVA.

Figur 1. *MRSA har för första gången hittats hos nötkreatur i Sverige. Fynden gjordes i mjölkprover från kor med juverinflammation.*

I Sverige påvisades MRSA hos djur första gången 2006 och fram till december 2011 har ett 40-tal fall konstaterats hos hund, katt och häst men fram till nu har MRSA endast vid ett tillfälle påvisats hos djur i animalieproduktionen (grisar). Läget i Sverige är alltså mycket bättre än i de flesta andra länder. Ett exempel på detta är att den variant av MRSA (CC398) som är vanlig bland grisar i många andra länder, inte fått spridning bland svenska grisar på samma sätt. Trots fyra undersökningar bland svenska grisar sedan 2007 har MRSA (CC398) bara isolerats i ett prov, ett samlingsprov uttaget i samband med slakt 2010. Sedan 2008 är fynd av MRSA anmälningspliktigt till Jordbruksverket och till Länsstyrelse (SJVFS 2002:16, K4).

NY VARIANT AV MRSA UPPTÄCKT

Den gen som ger MRSA dess specifika resistensegenskaper kallas *mec*A. Under våren 2011 rapporterade forskare från Storbritannien och Danmark om isolat från nötkreatur och människor av en tidigare inte beskriven variant av MRSA som har en annorlunda *mec*A-gen, än så länge kallad $mecA_{LGA251}$ (3). Ungefär samtidigt rapporterades den nya varianten av MRSA från människor på Irland (4) och strax därefter också i Tyskland (1). Även från Sverige har bakterien konstaterats hos människor (Sara Hæggman, Smittskyddsinstitutet, personligt meddelande 2012).

En konsekvens av fynden är att diagnostik av MRSA måste omvärderas eftersom gängse metoder för detektion inte påvisar den nya varianten. Vid SVA infördes diagnostik för den nya varianten av MRSA under sommaren 2011. Därmed kunde SVA bistå Jordbruksverket vid smittspårning i en mjölkbesättning i anslutning till humanfall under sommaren 2011, men vid detta tillfälle påvisades inte MRSA.

GENOMGÅNG AV TIDIGARE UNDERSÖKNINGAR

Tillgång till ny diagnostik gjorde det möjligt att gå igenom material från tidigare studier avseende *S aureus* som gjorts vid SVA. Vi kunde på det sättet leta upp och testa misstänkta isolat för den nya varianten av *mec*A-gen. Hittills har material från fem undersökningar avseende *S aureus* isolerade i mjölkprov från kor gåtts igenom, som sammanlagt omfattar cirka 750 isolat av *S aureus* insamlade sedan 2001. I detta material påvisades fyra isolat av *S aureus* med $mecA_{LGA251}$ (Figur 1).

Tre av stammarna var isolerade under 2010 och en under 2011. Känslighetstestning visade att de som alla MRSA ➤

var resistenta mot beta-laktamantibiotika (penicillin, cefalotin och oxacillin) men känsliga för övriga testade substanser (erytromycin, kloramfenikol, klindamycin, tetracyklin, fusidin, gentamicin, kanamycin, ciprofloxacin och trimetoprim).

Detta är de första påvisade fallen av den nya varianten av MRSA hos djur i Sverige och dessutom första gången MRSA påvisats hos nötkreatur i landet. Fynden är unika också i så måtto att det, så vitt vi känner till, hittills endast finns en internationell publikation om denna variant av MRSA hos djur. I det fallet rör det sig om fynd i mjölkprov från nötkreatur i Storbritannien (3).

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR NÖDVÄNDIGA

Undersökningarna har gjorts anonymt. Det är därför okänt om de fyra isolaten är epidemiologiskt kopplade och inte heller kan uppföljande undersökningar i de enskilda fallen göras för att vidare kartlägga förhållanden såsom spridningen inom en besättning.

Utifrån fynden är det inte möjligt att avgöra hur spridd denna variant av MRSA är bland svenska kor även om påvisandet av fyra fall av 750 undersökta stammar av *S aureus* inte talar för att bakterien är vanligt förekommande. Men att bakterien påvisas manar till riktade studier med syfte att kartlägga förekomst i svenska mjölkbesättningar men också till studier av spridning inom besättningar om bakterien påvisas. Undersökningarna kommer sannolikt att kräva utveckling och validering av metoder för att effektivt hitta denna variant av MRSA. Förekomst av MRSA-varianten hos andra djur än mjölkkor bör också undersökas. Detta har delvis påbörjats i och med att SVA går igenom tidigare studier där *S aureus* studerats hos grisar, hästar och hundar.

Det är viktigt att öka sannolikheten att MRSA hos djur upptäcks (Figur 2). Vid misstanke i fält på epidemiologiska eller kliniska grunder bör prover skickas till SVA med frågeställning MRSA. Laboratorier bör skicka misstänkta MRSA-stammar för konfirmering.

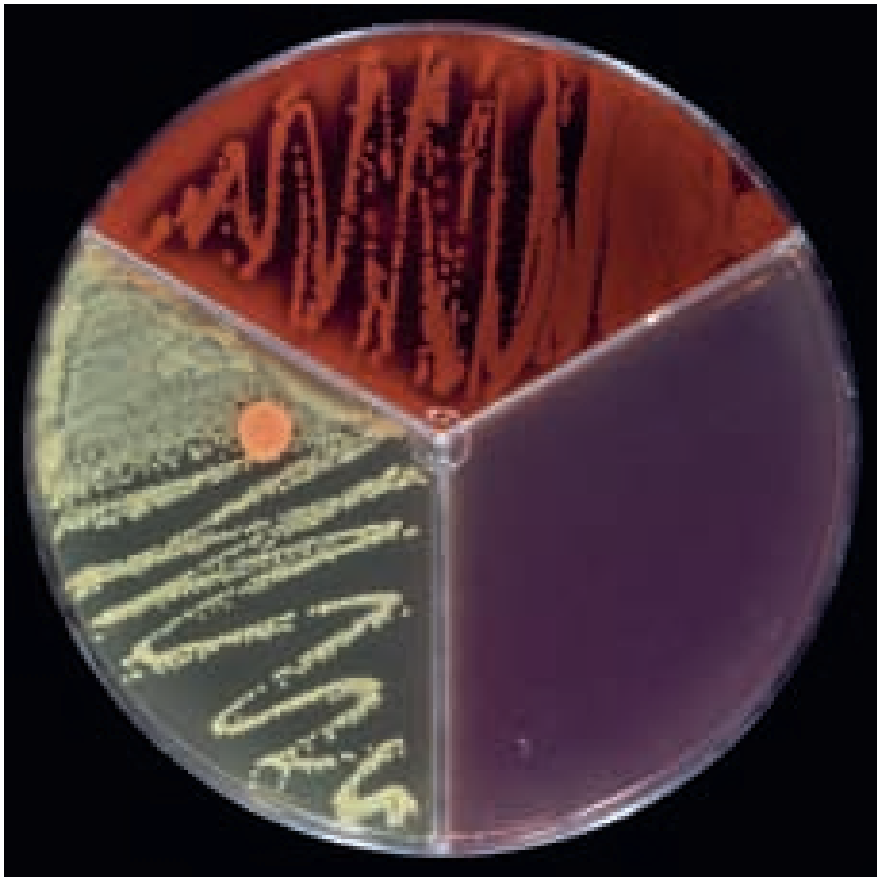

Foto: Bengt Ekberg/SVA.

Figur 2. Staphylococcus aureus *på Selma-platta. Det är viktigt att fall av MRSA upptäcks. Vid misstanke om MRSA bör prov eller isolerad stam skickas till SVA för konfirmering.*

ZOONOTISK BETYDELSE OKLAR

Vad fynden av den nya varianten av MRSA betyder i ett zoonotiskt perspektiv är oklart. Sådana bakterier har påvisats hos människor i samband med sjukdom (3, 4). Men att bakterien hittills inte fått någon större betydelse i humansjukvård trots att den förekom hos människor redan 1975 tyder på att den inte är speciellt patogen (2).

Betydelsen av den nya MRSA-varianten som orsak till sjukdom hos djur är också oklar. Isolaten från Storbritannien (3) är liksom de svenska från mjölk från mjölkkor, vilket antyder att bakterien kan ha betydelse som orsak till juverinflammation.

Den samlade kunskapen om MRSA med *mec*A_{LGA251} är för närvarande ytterst begränsad och hittills har bara fyra vetenskapliga artiklar om bakterien publicerats (1, 3, 4, 5). Det är därför viktigt att hämta kunskap genom ytterligare undersökningar av förekomst och epidemiologiska samband samt zoonotisk betydelse också i Sverige.

HINDRA SMITTSPRIDNING

Fynden visar att MRSA finns i den svenska nötkreaturspopulationen men att den sannolikt inte är vanlig. Det är viktigt att hindra smittspridning mellan djur, mellan gårdar och mellan djur och människor genom goda smittskyddsrutiner. Besättningsegna skyddskläder till besökare och tvätt och desinfektion av händer före och efter kontakt med djuren är viktiga och enkla rutiner. Inköp av levande djur medför alltid en risk att föra in smittor i en besättning. För mjölkkor minskar risken om korna är juverhälsodeklarerade och visat sig ha gott juverhälsostatus. Ansvarsfull användning av antibiotika är betydelsefullt för att minska resistenta bakteriers möjlighet att spridas.

Referenser

1. Cuny C, Layer F, Strommenger B & Witte W. Rare occurrence of methicillin-resistant *Staphylococcus aureus* CC130

with a novel *mec*A homologue in humans in Germany. PLoS One, 2011, 6, 9, e24360.
2. Fluit AC. What to do with MRSA with a novel mec gene? Lancet Infect Dis, 2011, 11, 580–581.
3. Garcia-Alvarez L, Holden TG, Lindsay H, Webb CR, Brown DFJ, Curran MD, Walpole E, Brooks K, Pickard DJ, Teale C, Parkhill J, Bentley SD, Edwards GF, Girvan EK, Kaerns AM, Pichon B, Hill RLR, Larsen AR, Skov RL, Peacock SJ, Maskell DJ & Holmes MA. Meticillin-resistant *Staphylococcus aureus* with a novel *mec*A homologue in human and bovine populations in the UK and Denmark: a descriptive study. Lancet Infect Dis, 2011, 11, 8, 595–603.
4. Shore AC, Deasy EC, Slickers P, Brennan G, O'Connell B, Monecke S, Ehricht R & Coleman DC. Detection of staphylococcal cassette chromosome mec type XI carrying highly divergent *mec*A, *mec*I, *mec*R1, *bla*Z, and *ccr* genes in human clinical isolates of clonal complex 130 methicillin-resistant *Staphylococcus aureus*. Antimicrob Agents Chemother, 2011, 55, 8, 3765–3773.
5. Stegger M, Andersen PS, Kearns A, Pichon B, Holmes MA, Edwards G, Laurent F, Teale C, Skov R & Larsen AR. Rapid detection, differentiation and typing of methicillin-resistant *Staphylococcus aureus* harbouring either *mec*A or the new *mec*A homologue $mecA_{LGA251}$. Clin Microbiol Infect, Accepted article doi: 10.1111/j.1469–0691.2011.03715.x

***HELLE ERICSSON UNNERSTAD,** leg veterinär, VMD, laboratorieveterinär, Sektionen för antibiotika, Enhet för djurhälsa och antibiotikafrågor, Statens veterinärmedicinska anstalt, 751 89 Uppsala.
STEFAN BÖRJESSON, mikrobiolog, MD, forskare, Sektionen för antibiotika, Enhet för djurhälsa och antibiotikafrågor, Statens veterinärmedicinska anstalt, 751 89 Uppsala.
BJÖRN BENGTSSON, leg veterinär, VMD, docent, laborator, Sektionen för antibiotika, Enhet för djurhälsa och antibiotikafrågor, Statens veterinärmedicinska anstalt, 751 89 Uppsala.

Sugen på nytt jobb?

På veterinärförbundets hemsida www.svf.se hittar du såväl fasta tjänster som kortare vikariat under rubriken "Jobbtorget". Gå dit och titta redan idag!

SÄLLSKAPET ÄLDRE VETERINÄRER – SÄV
ÅRSMÖTE och VÅRMÖTE

Västergötland (22) 23–24 (25) maj 2012

Tema:
Mjölk – Ost – Vin – Kultur – Historia

TISDAG 22 MAJ
Ankomst för långväga resenärer.

ONSDAG 23 MAJ
Inkvartering på hotell "Kurorten Mösseberg" i Falköping (pris och bokning se nedan).
Visning "Naturrum Hornborgasjön".
Visning och lunch: Löfvings ateljé och Konstcafé, Broddetorp (130:-).
Visning, årsmöte och supé i Veterinärhistoriska Museet, Skara (100:-).

TORSDAG 24 MAJ
Gemensam bussresa hela dagen från hotellet och åter.
"Vinkontoret" i Tidaholm: visning, föredrag, kvalificerad vinprovning och lunch (300:-).
Vikens försöksgård (nötkreatur) och organisationen Svensk Mjölk.
Påverås gårdsmejeri: visning och ostprovning med vin (200:-).
Årsmötesmiddag på hotellet (i paketet med subventionerad förstärkning).

FREDAG 25 MAJ
"Falubygdens Ost": visning, demonstration, ostprovning, lunch (50:-).

INKVARTERING OCH BOKNING
Inkvartering sker på "Kurorten Mösseberg" i moderna rum. Paketpris (2 nätter, 2 frukostar, 1 st 5-rätters gourmetmiddag) per person i dubbelrum 1 430:-, i enkelrum 1 630:-. *OBS! Individuell bokning görs till "Kurorten Mösseberg", telefon 0515-43200,* ***senast tisdag 2 maj!***

DELTAGARAVGIFT
Deltagaravgift för hela mötet är 300:- för SÄV-medlem. Även icke medlemmar är välkomna till mötet, men får betala 400:-. Summan måste finnas på SÄVs plusgiro 42 2897-9 ***senast tisdag 24 april***. *Glöm inte att betala in årsavgiften för 2012 (150:-)!*

ANMÄLAN
Anmälan görs till KG Linderholm, telefon 08-800500, ***senast tisdag 24 april***. *Enbart inbetalning gäller inte som anmälan!* Beställ det fullmatade detaljprogrammet (som inte får plats i denna annons) hos KG Linderholm.

Alla priser är starkt rabatterade genom bidrag från SÄV och sponsorer.

SVS Husdjurssektion

Antibiotika till nöt och gris

SVS Husdjurssektion presenterade våren 2011 "Riktlinjer för användning av antibiotika till produktionsdjur" och dessa antogs enhälligt vid veterinärförbundets Fullmäktige i Stockholm 17–18 maj förra året. Arbetet med att sprida och revidera policydokumentet sker nu inom ramen för en av styrelsen tillsatt arbetsgrupp.

från sektionerna

ARBETSGRUPPEN

Maria Lindberg, Ylva Persson och Håkan Landin från Husdjurssektionens styrelse och Helle Unnerstad från Antibiotikaavdelningen, SVA, ingår i gruppen.

ÖKAT VETERINÄRT ANSVAR VID ANTIBIOTIKAFÖRSKRIVNING

Självklart ska veterinären se till det enskilda djurets bästa men idag måste även oönskade effekter när det gäller risken för resistensutveckling för sjukdomar hos både djur och människor beaktas. Arbetsgruppen menar därför att etiologisk diagnos ska föregå behandling, att antibiotika med så smalt bakteriologiskt spektrum som möjligt ska användas, att hög eller avvikande användning alltid ska föranleda utredning, att cefalosporiner inte ska användas till livsmedelsproducerande djur och att kinoloner på sikt helt bör fasas ut i svenska veterinärers antibiotikaanvändning.

OMFATTANDE KOMMUNIKATIONSPLAN

Ett intensivt arbete med att förmedla de antagna riktlinjerna har inletts. Avsikten är att såväl läkemedelsföretag som forskare, rådgivare, fältveterinärer, mjölkföretagare och veterinärstudenter ska känna till och arbeta helt i enlighet med föreslagna rekommendationer. Mer än 15 regionalt anordnade kurstillfällen för praktiserande veterinärer med finansiering av SVARMPat och Länsstyrelser är ett fundament i planen.

Dessutom anordnar Läkemedelsverket workshopar både för gris- och nötbranschen med syftet att befästa evidensbaserad konsensus gällande doseringsrekommendationer och preparatval.

Utöver detta kommuniceras policyn också internationellt, bland annat med en poster på World Buiatrics Congress 2012. I dagsläget har också tre läkemedelsföretag och Distriktsveterinärerna bidragit med resurser för att sprida riktlinjerna till praktiserande veterinärer.

LÄS GÄRNA RIKTLINJERNA

Policyn i sin helhet finns på den publika delen av veterinärförbundets hemsida med möjlighet till nedladdning i pdf-format. Det finns också en folder i begränsad upplaga innefattande bara mastitdelen som dessutom är översatt till engelska. Kontakta gärna Husdjurssektionen för mer information.

För SVS Husdjurssektion
Antibiotikagruppen
HÅKAN LANDIN
ordförande Husdjurssektionen

Försäkringsmöjligheter för SVFs medlemmar

Som medlem i Sveriges Veterinärförbund har man möjlighet att komplettera sitt försäkringsskydd både för egen del, för sitt företag och för sin familj genom att teckna någon eller några av förbundets förmånliga frivilliga gruppförsäkringar.

GRUPPFÖRSÄKRINGAR

SVF-medlemmar har möjlighet att välja mellan livförsäkring, förtidskapital, olycksfallsförsäkring, sjuk- och olycksfallsförsäkring samt barnförsäkring. Man kan också medförsäkra make/maka/sambo. Sveriges Veterinärförbund samarbetar i dessa frågor med Max Matthiessen AB. Försäkringsgivare är Länsförsäkringar AB. Här beskrivs kortfattat försäkringarna.

Ill: Claes Beck-Friis

Livförsäkring

I denna försäkring ingår dödsfallskapital som utbetalas till efterlevande om man avlider, och barnskydd som utbetalas om den försäkrades arvsberättigade barn avlider före 18 års ålder. Utbetalningen är avsedd som begravningshjälp och utgår med ett prisbasbelopp (2012 års prisbasbelopp (Pbb) = 44 000 kr).

Dödsfallskapitalet betalas ut till förmånstagare enligt grupplivförsäkringens standardförordnande. Detta innebär att man måste skriva ett nytt om man önskar annat än det generella förmånstagarförordnandet. Mer information finns på blanketten förmånstagareförordnande.

Liv med förtidskapital

Förtidskapitalet utbetalas som ett engångsbelopp om man varit arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall till minst 50 procent i 24 respektive 48 månader. Förtidskapitalet reduceras från 30 år och upphör vid 60 år. I denna försäkring ingår även livförsäkring enligt föregående stycke.

Olycksfallsförsäkring

Olycksfallsförsäkringen gäller dygnet runt och har ingen självrisk. Den ger ersättning för kostnader i samband med olycksfall samt ger ersättning vid invaliditet.

Försäkringen omfattar läke-, rese-, tandskade-, rehabiliterings- samt vissa merkostnader (t ex skadade kläder och glasögon), om kostnaderna inte ersätts från annat håll. Skulle man bli invalidiserad kan man normalt få ersättning upp till minst 20 pbb för både medicinsk invaliditet (nedsatt kroppsfunktion) och ekonomisk invaliditet (nedsatt arbetsförmåga).

Olycksfallsförsäkringen innehåller också en krisförsäkring och ett dödsfallskapital på ett prisbasbelopp.

Invaliditetstillägg sjukdom

Invaliditetstillägg sjukdom gäller dygnet runt. I denna försäkring ingår även ett medicinskt invaliditetskapital på grund av sjukdom.

Ill: Claes Beck-Friis

Ill: Claes Beck-Friis

Barnförsäkring

Länsförsäkringars sjuk- och olycksfallsförsäkring för barn gäller t o m 25 års ålder. Försäkringen gäller dygnet runt. Den innehåller ett invaliditetskapital upp till 30 Pbb och ersätter läke-, rese-, tandskade- och merkostnader vid olycksfall. Det ingår även ett dödsfallskapital på ett Pbb. Krisförsäkring ingår även för barn som fyllt 16 år. ➤

➤ Anslutningsvillkor

SVF-medlem som vill teckna försäkring eller utöka sitt försäkringsskydd, fyller i anmälan och hälsodeklaration. Eventuell medförsäkrad ska också fylla i hälsodeklarationen.

Försäkringen gäller efter det att den beviljats av försäkringsbolaget och gäller så länge man är medlem under förutsättning att premie betalas, dock längst till 67 års ålder.

Upphör medlemskapet/gruppförsäkringen före 67 års ålder kan man teckna fortsättningsförsäkring (inom 3 månader) om man inte ansluter sig till någon ny gruppförsäkring.

Vid 67 års ålder har man möjlighet att teckna seniorförsäkring (inom 3 månader).

Betalning

Försäkringen betalas kvartalsvis via autogiro/faktura. För att beställa försäkringar markerar man med kryss de försäkringar man vill ha för sig och sin familj på blanketten ”Ansökan gruppförsäkring” som ligger på veterinärförbundets hemsida www.svf.se (under rubriken Blanketter i vänsterspalten). Dessutom fyller man i hälsodeklarationen som finns på samma ställe av hemsidan och skickar dokumenten till Max Matthiessen AB (se faktarutan för adress), då det är Max Matthiessen AB som administrerar veterinärförbundets frivilliga gruppförsäkring.

KONTAKTINFORMATION FÖR MAX MATTHIESSEN AB

Adress: Max Matthiessen AB, Grupp Liv, Box 5908, 114 89 Stockholm.
E-post: grupp@maxm.se
Telefon: 08-613 28 55.

KONTAKTINFORMATION FÖR SÖDERBERG & PARTNERS

Adress: Söderberg & Partners, Box 7785, 103 96 Stockholm.
E-post: veterinarforsakring@soderbergpartners.se
Handläggare: Björn Thorstrand, försäkringsförmedlare, tel: 08-451 50 81.
Sandra Andersson, försäkringsförmedlare, tel: 08-451 50 80.

Hemsida

På Länsförsäkringars hemsida hittar man allt material förutom veterinärförbundets unika ansökan, se www.lansforsakringar.se/grupp

PRAKTIKFÖRSÄKRING OCH INDIVIDUELL ANSVARS- OCH ALLRISKFÖRSÄKRING

Veterinärförbundet har tillsammans med Söderberg & Partners och försäkringsbolaget If tagit fram skräddarsydda försäkringslösningar för egenföretagare, som är exklusiva för SVFs medlemmar. Samarbetet med Söderberg & Partners har tillkommit för att säkerställa en hög kvalitet på försäkringsprodukterna och för att man som SVF-medlem ska kunna få rådgivning i försäkringsärenden.

Ill: Claes Beck-Friis

Den unika praktikförsäkringen är anpassad till en veterinärpraktiks verksamhetsområde och omfattar samtliga anställda oavsett om de arbetar på uppdrag av kliniken eller på sin fritid. Försäkringsomfattningen bestäms utifrån veterinärpraktikens behov och följande moment finns att välja på: ansvarsförsäkring, ansvarsförsäkring för ren förmögenhetsskada, egendomsförsäkring med kyl- och frysförsäkring, avbrottsförsäkring, tjänstereseförsäkring, olycksfallsförsäkring, besöksolycksfallsförsäkring, transportförsäkring och sjukavbrottsförsäkring.

Den individuella Ansvars- och Allriskförsäkringen är framtagen för den som är egen företagare eller behandlar djur på sin fritid och vill ha ett omfattande skydd i form av ansvars- och allriskförsäkring. Ansvarsförsäkringen omfattar sak- och personskada. Unikt för denna lösning är att det även ingår ett skydd för ren förmögenhetsskada, dvs ekonomiska skadeståndskrav som kan riktas mot försäkringstagaren som veterinär. Allriskförsäkringen omfattar veterinärutrustning, även när man tar med utrustningen på uppdrag. Försäkringen tecknas för SVF-medlem som person.

För att teckna någon av dessa försäkringar finns produktblad med ansökningsformulär på veterinärförbundets hemsida www.svf.se (under rubriken Blanketter i vänsterspalten). Ansökningsformuläret skickas till Söderberg & Partners som man även är välkommen att kontakta för mer information eller rådgivning (se faktaruta). ■

Obekväm arbetstid och övertid

Vad är skillnaden mellan obekväm arbetstid och övertid? Begreppen kanske är en självklarhet för många veterinärer medan andra har en vagare uppfattning om vad de omfattar. Fackliga frågan sammanfattar innebörd och olikheter hos dessa arbetsformer.

FRÅGA

Från många håll framkommer det att oklarheter råder kring vad OB (obekväm arbetstid) är och vad övertid är. Hur ersätts de? Gäller samma villkor för privat anställda inom djursjukhusvärlden som för statligt anställda veterinärer på verk och myndigheter och för dem som jobbar på fältet? Här kommer ett försök till sammanfattning.

SVAR

Övertid är det arbete som man utför utöver sin reglerade heltid (för det mesta är det 40 timmar/vecka). Jobbar man deltid gäller mertidsersättning (se SVT nr 14/11) upp till heltid. All övertid ska vara beordrad eller godkännas i efterhand för att ge rätt till ersättning. Veterinärens arbete medför att vissa händelser inte alltid kan förutses utan måste godkännas i efterhand, vilket oftast görs.

Inom distriktsveterinärområdet ersätts inte övertid eftersom man anses ha förtroendearbetstid (en diskussion i sig som inte tas upp här). Övriga statligt anställdas övertidsersättning regleras enligt ALFA (Allmänt löne- och förmånsavtal) eller i ett eventuellt lokalt avtal. De veterinärer som jobbar på fältet inom Livsmedelsverket eller Jordbruksverket har lokala avtal.

I djursjukhusvärlden regleras övertiden i kollektivavtalet med SLA (Skogs- och lantarbetsgivareförbundet). Ersättningsnivåerna framgår av avtalet men här ersätts inte övertid understigande 30 minuter (man får räkna ihop både eventuell övertid före och efter den ordinarie arbetstiden under en dag), endast fulla halvtimmar får man enligt kollektivavtalet ersättning för. Även inom detta område kan man komma överens i lokala avtal om andra regler och ersättningar, kollektivavtalet anger miniminivåerna.

Övertidsersättning får man ut i pengar om man inte överenskommit om att man får ta ut den i kompensationsledighet, i den mån det går för verksamheten.

Obekväm arbetstid

OB-tillägg är ett lönetillägg för att man arbetar obekväm arbetstid: kvällar, nätter och helger. I det statliga ALFA-avtalet regleras sådan arbetstid om det inte finns lokala avtal som t ex hos distriktsveterinärerna.

Inom det privata området regleras ersättningen i lokala avtal på varje arbetsplats. Det finns inget i det centrala avtalet som reglerar ersättningen för veterinärer.

Ersättningen för att man arbetar på obekväm tid kan variera från arbetsplats till arbetsplats men AVF/SVF har ett förslag på ersättningsnivåer som vi tycker är rimliga när man arbetar obekväma tider, se www.svf.se.

Observera att man inte kan få både OB-tillägg och övertidsersättning för samma arbetade tid. OB-tillägget får man för att den ordinarie arbetstiden förlagts på obekväm arbetstid. Övertidsersättning får man för att man arbetat utöver heltid/40 timmar per vecka.

FREDRIKE RITTER
ordförande AVF

Löneenkäten 2011 för veterinärer är nu klar

Statistiken finns tillgänglig på SVFs medlemssida www.svf.se där du via Saco lönesök själv enkelt kan ta fram skräddarsydd information om löner. Det går att bryta ner statistiken på bl a olika åldersgrupper, examensår, kön, befattningar, regioner och arbetsmarknadssektorer. Du kan också jämföra din lön med akademiker i andra branscher. Saco lönesök är Sveriges största databas för akademikerlöner och bygger på underlag från cirka 300 000 akademiker. För att få tillgång till statistiken måste du logga in med användarnamn och lösenord.

Har du frågor eller synpunkter som rör löneenkäten eller Saco lönesök? Vänd dig till SVFs kansli via office@svf.se eller 08-545 558 20.

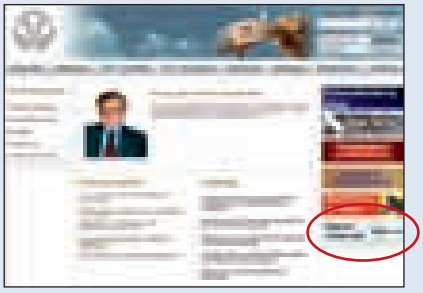

Hästsemin på fel spår

Hästsemin har en roll att spela för hästarnas hälsa och för utveckling av företagsamhet på landsbygden. Den rollen tycks inte veterinärerna vilja bejaka, menar följande insändare.

insänt

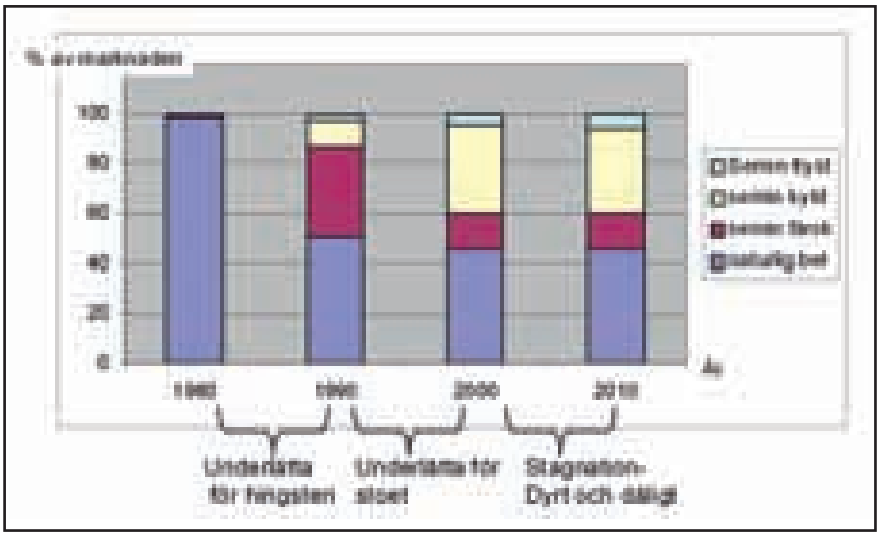

FIGUR 1. *Marknadsutveckling för hästsemin i Sverige, alla hästraser. Uppgifterna bygger på egna skattningar med utgångspunkt från avelsdata från Svensk Travsport, Svenska Hästavelsförbundet och Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Hästen.*

DET BÖRJADE SÅ BRA

Hästsemin har funnits i Sverige i snart 40 år. Med färsk sperma från hingstar på stationen underlättades för såväl hingst som stuteripersonal. Man kunde gå från att jobba morgon, middag, kväll varje dag till dagtid varannan dag och ändå förbättra både hygien och dräktighetsprocent. En revolution för hingsthållaren men ingen större förbättring för stoägaren – samma resor, samma inackorderingskostnader och samma smittrisk för fölet. Fryst sperma blev ingen lösning eftersom den tekniken råkat i vanrykte efter flera överoptimistiska satsningar. Försöken att kyla sperma för korttidsförvaring och transport med järnväg och post blev däremot lyckade. Attraktiva hingstar kunde nu betjäna ston via nätverk av mottagarstationer närmare uppfödarna. Stoägarna, hästarna och aveln tjänade på detta medan ägarna till mindre bra hingstar såg sin marknad krympa och försökte hindra utvecklingen.

STAGNATION OCH INLÅSNING

Som Figur 1 visar har utvecklingen stagnerat. Det är uppenbart att seminverksamheten inte har trimmat vare sig effektivitet eller kostnadsbild för att attrahera resten av hästaveln.

För insiktsfulla bedömare har det länge varit uppenbart att vi veterinärer ägnar oss åt fel saker i hästseminverksamheten, i varje fall om man ser semin som medel för att minska sjukdom, stress och smittspridning bland hästar. Vi har hjälpt till att låsa fast inseminationerna till seminstationerna och göra de mindre uppfödarna till stationernas ekonomiska mjölkkossor.

Vi hade kunnat ägna oss åt att kvalitetssäkra och utveckla spermahanteringen och påbörjat det tredje steget: att flytta inseminationen hem till uppfödaren. Istället har vi fokuserat på stona och överlåtit spermahanteringen till stuteripersonalen. I ett förslag till ändring av seminföreskrifterna förstärker Jordbruksverket denna utveckling.

GIRIGHET ELLER OBETÄNKSAMHET?

Hästsemin är – liksom veterinärläkemedel – ett exklusivt redskap för veterinärer. Till skillnad från när veterinärer använder förskrivningsrätten i egen hästuppfödning kostar det oss inget när vi använder seminrätten. På avelsmarknaden konkurrerar vi därför på helt olika villkor med andra hästuppfödare och priset för denna snedvridning är ca 35 000 kr per föl till vår fördel. Det finns inga rimliga moraliska eller etiska argument som kan försvara en sådan ordning.

SLÄPP STONA OCH FOKUSERA PÅ SPERMAN

Trots att rekommendationerna för spermahantering sällan har utvärderats genom inseminationsförsök och trots att ingen forskare invändningsfritt har kunnat påvisa starka samband mellan motilitet och fertilitet hos sperma från sexuellt friska hingstar, är principen om maximering av motiliteten vägledande i

spermahanteringen. Detta kan leda till fel beslut.

SEDELÄRANDE EXEMPEL

Resultatuppföljningen i hästsemin är bristfällig. Slumpen har dock genom hingsten LLs seminverksamhet i Sverige åren 1997 och 1998 åstadkommit ett åskådningsexempel som speglar problemet. För att maximera spermans motilitet vid semineringstillfället rekommenderas att sperma från hingst med lågkoncentrerad sperma (<100 milj/ml) koncentreras genom centrifugering före kylning (1).

Av Tabell 1 framgår att detta stämmer väl in på hingsten LL. Metoden gav – enligt uppgift från ansvarig veterinär – också den förväntade positiva motilitetseffekten i förhållande till gängse metod. Som framgår av Tabell 2 sjönk däremot fruktsamheten (27 % mot 46 %). Den förväntade kostnaden per dräktighet ökade med bortemot 5 000 kr, beräknad enligt författarens metod (2) för de stoägare som råkat få centrifugerad sperma i istället för vanlig kyld sperma.

Tabell 1. Spermadata för hingsten LL åren 1997 och 1998.

	Genomsnittlig		
År	Antal ejakulat	gelfri volym ml	konc milj/ml
1997	68	153	91
1998	55	163	98

Tabell 2. Seminverksamhet med hingsten LL åren 1997 och 1998. Redovisningen är baserad på analys av transportspermajournaler, kompletterat med muntlig uppföljning i de fall där journaler inte återsänts. Totalt har 355 brunster utnyttjats under båda åren. Förväntat värde är ett vägt medelvärde för de båda åren. Hänsyn har då tagits till det antal brunster som ingående årsvärden baserats på.

	% dräktiga/brunst		
	Direktsemin	Transportsemin	
Säsong	primärspädd och varm	ocentrifugerad och kyld	centrifugerad och kyld
1997	83	44	0
1998	75	56	28
förväntat värde	79	46	27
	Antal utnyttjade brunster		
1997	23	164	5
1998	20	25	118

SVEK MOT LANDSBYGDUTVECKLING OCH VETERINÄRMEDICIN

Regeringen ropar efter idéer som kan stärka företagsamheten på landsbygden. Gårdagens veterinärer spelade en viktig roll för utvecklingen av nötsemin. Man lyckades bryta smittkedjor, förbättra fruktsamheten och ge bönder i glesbygden tillgång till samma genetiska material som slättbönderna. För utvecklingen av hästsemin agerar dagens veterinärer snarare bromskloss. Vi fokuserar på stona istället för att kvalitetssäkra spermahanteringen. Vi bejakar seminteknikens inlåsning till seminstationer och stuterier i slättbygd och tätortsnära landsbygd istället för att försöka flytta ut den till uppfödarna. Därmed medverkar vi inte bara till att överbehandla stona och öka smittrycket på fölen utan motverkar också utvecklingen på landsbygden. Vi saboterar för de entreprenörer som vill utnyttja glesbygdens konkurrensfördelar för hästuppfödning.

Missbrukas den exklusiva seminrätten genom slapphet eller girighet kan vi förlora den och då har vi gjort hela veterinärmedicinen en otjänst.

Referenser

1. Bradecamp E A. How to process high- and low-quality semen for cooling and shipment. Proceedings, Am Ass Equine Pract, 2011, 57, 19–23.
2. Darenius A. Fruktsamhetens kostnader. Sv VetTidn, 1996, 48, 4, 197–200.

Anders Darenius
leg veterinär, Gränna

SVS vetenskapliga program för smådjursmedicin och smådjurskirurgi
Veterinärkongressen 2012

Anmodan att lämna in sammandrag av forskningsresultat/Call for abstracts

Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap
SMÅDJURS SEKTIONEN

Veterinärer och forskare inom smådjursmedicin och smådjurskirurgi inbjuds härmed av SVS smådjurssektion att lämna in sammandrag av forskningsresultat (abstract) till Veterinärkongressen 2012 (8–9 november). Bidragen kommer bedömas av en vetenskaplig kommitté och författarna meddelas under juni/juli vilka som valts ut för muntlig presentation (12 min). Den bästa muntliga presentationen kommer att belönas med ett diplom. Sammandraget kan skrivas på svenska eller engelska, och får vara max 200 ord exklusive författarnamn och rubriker. ***Maila ditt bidrag senast 1 maj till Tove Fall***, tove.fall@ki.se.

Resorberbara buntband förenklar kärlligering

Odd Höglunds kirurgiska buntband visas mot bakgrund av en blodtryckskurva som illustrerar kirurgisk stress vid kastration av tik.

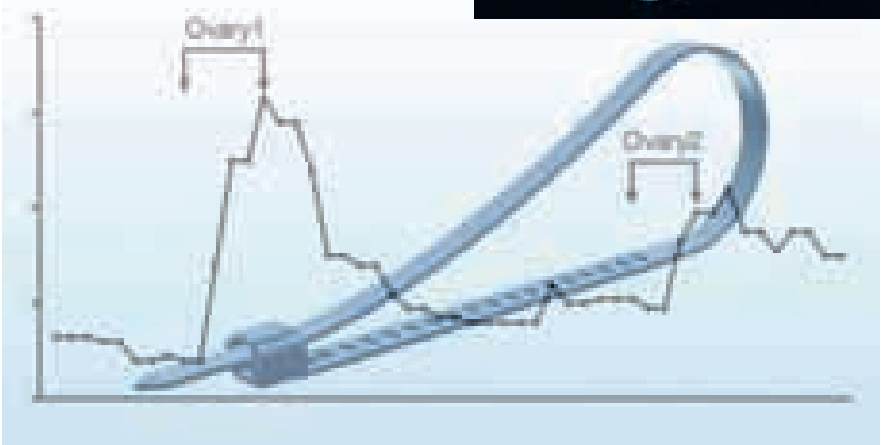

Veterinär Odd Höglund, institutionen för kliniska vetenskaper, SLU, försvarade fredagen den 17 februari sin avhandling för veterinärmedicine doktorsexamen med titeln "A resorbable device for ligation of blood vessels – development, assessment of surgical procedures and clinical evaluation". Opponent var professor Jolle Kirpensteijn, Utrecht University, Nederländerna.

disputationer

I många länder utförs kirurgisk kastrering av tikar rutinmässigt. Efter kirurgiska ingrepp i bukhålan kan en blödning vara svår att upptäcka, med allvarliga konsekvenser som följd. Det är visat att risken för blödning i samband med kastration är större hos stora hundar, där avståndet från hudsnitt till äggstockarnas kärl är längre än hos små hundar.

Kirurgiska ingrepp är även förknippade med sensoriska smärtstimuli. Att ligera äggstockarnas blodkärl på ett säkert sätt, med en metod som möjliggör minimal vävnadshantering och därmed mindre sensoriska smärtstimuli, vore fördelaktigt.

Syftet med studierna var dels att tillverka en resorberbar medicinteknisk produkt för säker ligering av blodkärl, dels att utveckla metoder att utvärdera och jämföra olika kirurgiska tekniker.

Buntband har tidigare prövats vid ligering av kärl. När det böjbara bandet förs in i låsmekanismen bildas en självlåsande loop. Buntbanden var emellertid tillverkade i nylon och kunde dels inte brytas ned i kroppen, vilket orsakade vävnadsreaktioner hos vissa hundar, dels höll de inte alltid tätt.

I den första delen av avhandlingsarbetet utvecklades en ny medicinteknisk produkt, ett modifierat buntband tillverkat av ett resorberbart material och som tillåter fullständig slutning av loopen. Det kirurgiska buntbandet provades sedan vid kastrering av tikar och nedbrytning av produkten följdes efter operationen. Vävnaden visade sig resorbera bandet efter ca ett halvår. Det nya kirurgiska buntbandet kunde således användas vid ligering av äggstockarna hos tik och det gav ett bra vävnadsgrepp. Materialet gav inte upphov till några komplikationer innan det resorberats.

I avhandlingen undersöktes också olika metoder för att utvärdera och jämföra nya kirurgiska tekniker. Blodtryck och puls samt vasopressinkoncentrationen i blodplasman steg snabbt, men i varierande grad vid olika ingrepp. Dessa indikatorer bedömdes vara lovande metoder för att mäta kirurgisk stress.

Tikar som kastrerades med titthålskirurgi och traditionell öppen kirurgi jämfördes. Resultaten tyder på att anledningen till att hundarna återhämtar sig snabbare efter titthålskirurgi är att ingreppet innebär minskad hantering av äggstockarna jämfört med traditionell öppen kirurgi, och sannolikt inte på att operationssåren är mindre. Fler försök behövs för att klart visa om den kirurgiska stressen blir mindre då det kirurgiska buntbandet används för att "knyta" av vävnaden vid äggstockarna jämfört med då man använder traditionell tråd. ■

Ansvarsärende

Insåg inte allvaret för hund med encefalit

Ett djurägarpar anmälde veterinärerna XX, YY och ZZ för felbehandling av en hund med neurologiska symtom, men veterinärerna bestred anmälan.

ansvarsärende

DJURÄGARNAS ANFÖRANDE

Veterinär XX

Djurägarnas hund fick problem med balansen den 1 juni. Påföljande dag var hunden allmänt nedstämd, delvis apatisk och hade svårt att gå. Tillståndet förvärrades och ägarna beslutade att gå till veterinär den 3 juni. Hunden fick träffa veterinär XX. Det togs blodprover och fästingprov samt röntgenundersökning för att se om det rörde sig om förstoppning. Ägaren berättade att hunden plötsligt kunde bete sig som vanligt och rusa iväg i full fart utan minsta tecken på smärta. Trots det gissade XX på diskbråck eller en sträckning i ryggen. Hunden ordinerades mot den bakgrunden smärtstillande i form av Metacam.

Ägarna ansåg att XX ställde fel diagnos och gav fel behandling. Hunden fick inte den vård som tillståndet krävde. Ägarna fick inte heller några råd om vad som kunde göras om tillståndet förvärrades.

Veterinär YY

Tillståndet för hunden förvärrades efter besöket hos XX och den togs därför till ett djursjukhus den 7 juni. Hunden undersöktes där av veterinär YY. Den vinglade när den gick och hade svårt att stå. Den hade fått kramper i nacke och framben samt darrade och hade svårt att äta och dricka eftersom nacken var stel. Hunden var avsevärt allmänpåverkad och sov mer än vanligt. YY trodde att hunden led av ett fel i höften. Ägarna påtalade sina misstankar om hjärninflammation orsakat av TBE alternativt en hjärntumör. YY trodde inte på TBE eftersom det är ovanligt.

Hundägarna önskade att man skulle ta ett ryggmärgsprov (CSF-prov) för att utesluta hjärnhinneinflammation men YY ansåg att det inte var nödvändigt. Ägarna gick med på att röntgenundersöka hunden för att en gång för alla kunna utesluta problem från höften. YY kunde emellertid inte tyda röntgenbilderna och ville att en ortoped skulle konsulteras. Därefter skulle man återkomma med resultatet. Ägarna fick dock inget svar på undersökningen. Hunden skickades sedan hem utan råd om medicineringen med Metacam skulle fortsätta, trots att hunden inte hade svarat på behandlingen. Ägarna fick inte heller någon rekommendation om vidare undersökningar eftersom YY bedömde hunden som ganska frisk. De anser att YY borde ha förstått att hunden var allvarligt sjuk men att den nu inte fick den vård som tillståndet krävde.

Veterinär ZZ

Hundens tillstånd förvärrades ytterligare och den togs akut in till djursjukhuset den 9 juni. Det var nu veterinär ZZ som undersökte patienten. Ägarna misstänkte fortfarande hjärnhinneinflammation och ville att ett ryggmärgsprov och magnetresonansundersökning (MR) skulle utföras. ZZ gjorde i stort sett ingenting då hon inte ansåg att hunden var akut sjuk. Den kunde vid det laget vare sig stå eller sitta själv utan föll till marken och darrade. Ägarna begärde att hunden skulle få dropp men ZZ ville inte tillmötesgå deras begäran. Efter ca fyra timmar gav ZZ med sig och hunden fick dropp.

Vid undersökningen förväntade sig ZZ att hunden skulle visa någon smärtreaktion men det gjorde den inte. ZZ trodde inte på de uppgifter som ägarna lämnat i fråga om hundens oförmåga att gå. Hunden föll dock ihop under undersökningen och ZZ tyckte att hon hade sett tillräckligt. ZZ tolkade symtomen som öroninflammation, vestibularisskada eller -syndrom som skulle läka på egen hand. Det antecknades inte i journalen.

Ägarna trodde fortfarande inte på höftfel eller diskbråck men ZZ tog med hunden till ortopedavdelningen för undersökning. Ortopeden rekommenderade en MR på hundens skalle sedan man inte kunnat hitta neurologiska bortfall härrörande från diskbråck. ZZ ansåg att det inte fanns behov av ett

Spara tid och pengar
med verktyg i topptrim
Slipning saxar och skär 72:-
Service klippmaskiner
Skicka idag!
Vet-paket, spara 600:-
Trimmer & skär
www.lyckliga.nu
Lyckliga Fåret Skärsliperi
Prästavägen 254, 263 91 Höganäs
042-722 83

ryggmärgsprov och om ett sådant ändå skulle göras så var det av sekundär karaktär. ZZ visade tydligt prov på att hon inte hade förstått hur akut sjuk hunden verkligen var. Hon menade bland annat att hunden inom några veckor skulle bli frisk utan särskilda behandlingsinsatser. Hunden skrevs dock till slut in på djursjukhuset.

ZZ ringde tre timmar efter inskrivningen och meddelade att hunden blivit akut sämre. Hon ville veta om hunden kunde flyttas till en intensivvårdsav delning. Självfallet godkände ägarna flytten och önskade därmed att undersökningarna påbörjades. Men ZZ uppgav att man fick se när det fanns tid för undersökningar. Kl 17.30 ringde en annan veterinär för att meddela att hunden hade avlidit.

Resultatet efter obduktion visade akut hjärn- och hjärnhinneinflammation som dödsorsak. ZZ borde ha förstått allvaret i hundens tillstånd. Symtomen som hunden uppvisade var under hela händelseförloppet typiska för hjärn- och hjärnhinneinflammation. ZZ var nonchalant i vården av deras hund som hade kunnat räddas med rätt åtgärder.

VETERINÄRERNAS ANFÖRANDEN

Veterinär XX

XX undersökte och behandlade hunden den 3 juni. Djurägarna hade då sedan två dagar uppmärksammat att hunden hade svårt att gå i trappor och att den var ovillig att röra sig. XX uppfattade inte att ägarna upplevt hunden som vinglig eller apatisk.

Vid den kliniska undersökningen gick hunden runt i undersökningsrummet utan tecken på vinglighet. Den var dock lätt kutryggad och rörde bakbenen försiktigt. Vid palpation av ländryggen ömmade hunden lindrigt och var ovillig att sträcka på höfterna. Palpation av bröst och rygg gjordes utan anmärkning och hunden visade inte tecken på stelhet i nacken. Inga neurologiska symtom kunde upptäckas. Allmäntillståndet var utan anmärkning liksom slemhinnor, lymfknutor, hudturgor, kapillär återfyllnad, svalg, auskultation av hjärta och lungor samt bukpalpation.

Blodprov visade inga tecken på infektion och övriga värden var också normala. Snabbtest för borrelia och anaplasma var negativa. Buken röntgenundersöktes för att utesluta förstoppning eftersom ägarna inte var helt säkra på om hunden hade haft avföring de senaste dagarna. Ingen förstoppning kunde ses och inte heller något onormalt i buk eller ländrygg.

Allt detta sammantaget fick XX att misstänka smärta från ryggen. XX talade därför med ägarna om muskulära problem och om diskbråck. Hon förklarade att det ibland kan vara svårt att se ett diskbråck på en vanlig röntgenundersökning och att det kan behövas kontraströnt gen MRI/CT. XX fann inte anledning att misstänka något allvarligare som hjärnhinneinflammation och därför diskuterades inte det med ägarna. Ägarna påtalade inte heller någon oro för sådana sjukdomar.

Hunden fick mot den bakgrunden gå hem med smärtlindring i form av Metacam och rekommendation om strikt vila. XX fann ingen anledning att remittera hunden akut för vidare undersökning. Hon talade om för ägarna att de genast skulle kontakta veterinär om tillståndet förvärrades och pratade om neurologiska symtom samt dåligt allmäntillstånd. XX uppmanade ägarna att ha noggrann kontroll på hunden och att återkomma om den inte hade förbättrats inom några dagar. När sedan hundens tillstånd försämrades vände sig ägarna direkt till djursjukhuset varför hennes ansvar upphörde.

Veterinär YY

Vid besöket den 7 juni fastställdes inte någon diagnos. Hunden hade enligt ägarna problem att gå och hade visat vinglighet samt darrningar. YY noterade också att hunden inte hade svarat på behandlingen med Metacam. Den uppvisade vid besöket mycket lindriga symtom. Allmäntillståndet var lindrigt däm- ➤

Ordinarie fullmäktigemöte

Onsdagen den 30 maj 2012
Piperska Muren, Stockholm

Vid 2006 års fullmäktigemöte beslöts att mötet ska vara i form av ett endagsmöte vartannat år och ett tvådagarsmöte vartannat år, med start av tvådagarsmöte 2007. 2012 är det alltså återigen dags för ett endagsmöte.

Ni som är valda fullmäktigeledamöter för 2012 – boka in dagen i era almanackor redan nu!

Motioner senast 18 april

Enligt förbundsstadgarna skall motion, som väcks av förening, sektion eller förbundsmedlem, ha inkommit till förbundsstyrelsen (adress: Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm) *senast sex veckor före mötet*, dvs **senast onsdagen den 18 april 2012**.

Motion inkommen därefter tas inte upp för beslut av fullmäktige.

➤ pat. Hunden hade inte feber och inte några neurologiska bortfall förutom eventuell vinglighet och att den var ataktisk när den vände. Hunden hade inte heller någon smärta vid provokation. Flera av de allvarliga symtomen som tas upp i anmälan, såsom svårigheter att stå, kramper, svårigheter att äta och dricka och stelhet i nacken hade ännu inte uppvisats när YY undersökte hunden. Det fanns med andra ord inga tydliga symtom på meningoencefalit. Det ägarna berättade om hundens symtom kunde haft många orsaker varför ingen diagnos kunde ställas endast på de uppgifterna.

Det togs åtskilliga blodprover som alla var inom referensvärden. Vidare röntgenundersöktes höftlederna då hunden visat smärta från höfterna vid undersökningen.

Då en diagnos inte kunde ställas saknades möjlighet för en riktad behandling. Däremot inleddes en utredning. YY hade inte avslutat utredningen utan skulle kontakta ägarna angående provsvar och röntgenutlåtande. Hon skulle ha kontaktat ägarna den 9 juni då ortopeden hunnit granska röntgenbilderna. Hunden hade dock vid det laget redan inkommit på grund av akut försämring.

YY gjorde en mycket omfattade anamnesupptagning och undersökning av hunden. Hon skrev också tydligt i journalen att ägarna ville utreda orsaker till hundens problem. Olika differentialdiagnoser som oroade ägarna diskuterades och sannolikheten att hunden skulle ha drabbats av någon av diagnoserna. En sådan diskussion är inte av betydelse för utredningen i ett fall och har därför inte antecknats i journalen. Däremot skrev YY i det aktuella fallet att ägarna oroade sig för förgiftning vilket hade kunnat ha betydelse. YY har inte uteslutit någon specifik sjukdom och inte heller några diagnostiska åtgärder. Hennes bedömning var att hunden inte var i behov av ett CSF-prov och det fanns andra tänkbara diagnoser att utesluta. Symtomen som framkom vid anamnesen och YYs kliniska undersökning motiverade inte heller akut vård.

Smärta från höftlederna och röntgenförändringar konstaterades men det är en felaktig uppgift att YY var övertygad om att orsaken till hundens symtom var ett höftfel.

Veterinär ZZ

Vid besöket den 9 juni fastställdes ingen diagnos på hunden. Tyvärr avled den innan de undersökningar och prover som eventuellt kunde ha gett en diagnos kunde tas.

Ägarna kom till djursjukhuset kl 09.42 och misstänkte hjärnhinneinflammation. Ägarna informerade också om att de inte ville ta några prover i onödan. Blodprover togs och en permanentkanyl lades omgående. Ägarna berättade att hunden var vinglig samt hade svårt att stå och gå själv. Symtomen hade börjat för en vecka sedan och relativt plötsligt genom vinglighet. Hunden hade det senaste dygnet inte ätit eller druckit normalt och ville inte böja nacken.

Vid den kliniska undersökningen var allmäntillståndet dämpat. Hjärta och lungor bedömdes som normala vid auskultation. Hunden visade ingen smärtreaktion vid palpation av ryggen eller vid böjning av nacken. Temperaturen var normal och det fanns inga tydliga symtom på meningit eller encefalit men sjukdomarna stod ändå kvar som differentialdiagnoser.

Då tidigare undersökningar lett till misstanke om diskbråck och höftledsproblem bad ZZ att få låna med sig hunden för undersökning hos ortoped. Ortopeden undersökte hunden och fann att de tydligaste symtomen var vinglighet och balansproblem. Hunden verkade inte ha ont och hade inga neurologiska bortfall. Ortopeden rekommenderade att hunden skulle skrivas i på vårdavdelningen för att sedan undersökas med MR av skallen.

Efter dessa undersökningar, kl 12.00,

VÅRKURS 2012 RÅTTARY

SVS Försöksdjurssektion anordnar kurs i

New imaging techniques

with special reference to laboratory animals

Målgrupp: försöksdjursveterinärer och smådjursveterinärer
Plats: Sigtunastiftelsen, Sigtuna
Datum: 9–10 maj 2012 (start kl 10:30, slut kl 13.30)

Anmälan: office@svf.se senast den 8 april. Skriv ”Vårkurs 2012 Råttary” i rubriken. Ange eventuella matallergier och andra preferenser. Anmälan är bindande.

Avgift inkluderande övernattning och måltider:
- medlem i SVS försöksdjurssektion 6 500:-
- icke medlem i SVS försöksdjurssektion 7 300:-

Information: Anne.Waldemarson@liu.se, tel 013-286949.

Välkommen!

PROGRAM

***Kerstin Hansson* (SLU)**
Diagnostic imaging – Introduction to the most common basic techniques

***Charles Ley* (SLU)**
Resolution in diagnostic imaging – Diagnostic imaging guidance for microscopy

***Sharon Stone-Elander* (Karolinska Sjukhuset)**
From mice to man: translational aspects of non-invasively imaging disease and therapy with positron emission tomography

***Pre-clinical PET Center* (Uppsala University)**
The use of non-human primates in Positron Emission Tomography

***Görel Nyman* (SLU)**
Anaesthesia during imaging

***Andreas Hörnblad* (Umeå universitet)**
Optical projection tomography imaging of the mouse pancreas – methodology and applied examples

kopplades hunden på dropp och ZZ diskuterade med ägarna om vidare vård. Som differentialdiagnoser fanns i det skedet olika sjukdomar som kan orsaka balansstörningar. En av dessa är vestibulärt syndrom, möjligen bilateralt då hundens balansproblem inte var tydligt unilaterala. Eftersom ägarna inte hört talas om sjukdomen och gärna ville söka egen information antecknade ZZ sjukdomens namn på en lapp som gavs till matte. Det var dock inte den enda tänkbara diagnosen. Andra differentialdiagnoser som diskuterades var meningit, encefalit, tumörsjukdom, blödning och infektionssjukdom.

Ägarna ville inte ta prover som redan tagits. Omfattande blodprover hade tagits två dagar tidigare. Därför beställdes den aktuella dagen endast analys av vita blodkroppar, differentialräkning och sköldkörtelhormoner. Sköldkörtelhormoner hade inte analyserats tidigare och vita blodkroppar bedömde ZZ som viktigt för att se om förändring hade skett de senaste dagarna. Vidare utredning av hunden krävde enligt ZZs bedömning en magnetresonanstomografi. Troligtvis tas då också ett CSF-prov under samma narkos vilket ägarna önskade. En MR kan förutom förändringar i innerörats balansorgan även visa blödningar och tumörer samt andra förändringar i hjärnan och övriga skallen. Ägarna hade frågor om kostnader och ZZ uppfattade dessa som viktiga för ägarna.

Tillsammans med ägarna beslutades att hunden skulle skrivas in och att en MR-undersökning skulle företas snarast. ZZ informerade om att det inte var säkert att det skulle kunna ske samma dag. Det var inte detsamma som att hon inte skulle ha ansett att hunden var allvarligt sjuk.

ZZ lämnade över ansvaret för hunden till vårdveterinär och var efter det inte inblandad i behandlingen mer. På vårdavdelningen drabbades hunden av kramper som behandlades med kramplösande. Hunden flyttades till intensivvårdsavdelningen och vårdveterinären önskade att ZZ skulle meddela ägarna om det eftersom ZZ hade skött tidigare kontakter. Hon ringde därför till ägarna vid 16-tiden och meddelade om flytten till intensivvårdsavdelningen. Då meddelade ägarna att hunden haft liknande kramper i hemmet och att kramperna hade varat i några sekunder. Det var första gången kramperna nämndes för ZZ.

JORDBRUKSVERKS YTTRANDE

Jordbruksverket överlät den veterinärmedicinska bedömningen åt ansvarsnämnden avseende veterinärerna YY och ZZ. Verket ansåg inte att veterinär XX agerat försumligt i sin yrkesutövning.

ANSVARSNÄMNDENS BEDÖMNING

Ansvarsnämnden finner utrett att hunden avled till följd av akut hjärn- och hjärnhinneinflammation.

Ansvarsnämnden finner vidare utrett att veterinär XX undersökt hunden och ➤

Sektion vedrørende Hund, Kat og Smådyr afholder forårskursus i København

Diagnostik og behandling af hjerte- og lungelidelser hos hund og kat

Den 29. og 30. maj 2012 Radisson Blu Royal i København

Kurset er problemorienteret og tager udgangspunkt i respiratoriske sygdoms manifestationer. Der vil være stort fokus på den praktiske udredning og halvdelen af kurset er dedikeret til billeddiagnostik. Denne del af kurset indeholder praktiske workshops, som har til formål at dygtiggøre deltagerne i fortolkning af røntgenbilleder.

FOREDRAGSHOLDERE OG WORKSHOP UNDERVISERE

Mike Martin, dyrlæge, specialist i kardiologi fra Royal College, England og indehaver af Martin Referrals, hvor han til dagligt modtager hunde og katte med hjerte og luftvejslidelser.

Fintan McEvoy, dyrlæge, specialist i billeddiagnostik fra det Europæiske college og til daglig professor og underviser på Institut for Mindre Husdyrs Sygdomme, Københavns Universitet.

YDERLIGERE OPLYSNINGER OG TILMELDING:

www.ddd.dk

Tilmeldingsfrist: 1. maj 2012
Kursusleder: Jens Eslau • Pris: 5.690 kr. + moms.
(Prisen omfatter kursusmateriale, fortæring under kursus, overnatning på Radisson Blu Royal og fælles hyggemiddag på hotellet tirsdag aften).

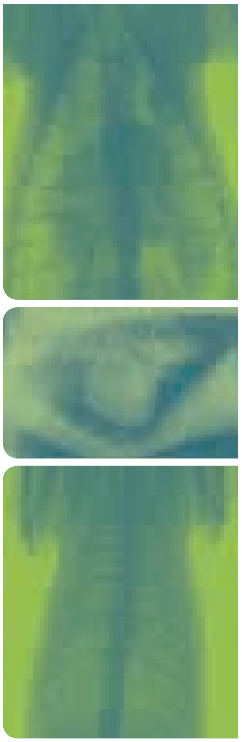

Kursussponsorer:

MEDINOR

Eickemeyer

Arrangør:

SvHKS

DDD

behandlat den med avseende på de orsaker till symtomen som hon fann mest sannolika mot bakgrund av de uppgifter som djurägarna lämnat. XXs bedömningar gjordes efter endast ett undersökningstillfälle och i ett skede då hundens sjukdom inte var långt framskriden. Ansvarsnämnden fäster också avseende vid att XX uppmanat djurägarna att återkomma för det fall att hundens tillstånd skulle försämras. Även om XXs slutsatser visade sig felaktiga finner ansvarsnämnden på grund av anförda omständigheterna inte någon anledning att rikta kritik mot hennes agerande.

Då hunden sedan undersöktes av YY hade dess tillstånd försämrats. Djurägarna uppgav bland annat att hunden tidvis var apatisk, hade darrningar och att den vinglade. Det är ansvarsnämndens uppfattning att sådana symtom inte stämmer överens med problem från höfter eller annan ortopedisk åkomma. Hunden hade dessutom inte svarat på den smärtstillande behandling som inletts tidigare. Mot den bakgrunden och tillsammans med djurägarnas misstanke om hjärn- och hjärnhinneinflammation anser ansvarsnämnden att det hade varit rimligt att ta ett CSF-prov. Om inte detta var möjligt, skulle veterinären ha påbörjat behandling. Ansvarsnämnden finner dock att YY gjort en noggrann undersökning av hunden. Det konstateras vidare att hunden befann sig i en fas av sjukdomen då relativt lindriga symtom uppvisades och att det var YYs avsikt att vidare utredning skulle ske. Ansvarsnämnden finner därför trots gjorda påpekanden att det som kan läggas YY till last inte är av sådan karaktär att det ska föranleda disciplinpåföljd.

När hunden sedan undersöktes av ZZ hade dess tillstånd försämrats ytterligare. Den uppvisade allvarliga symtom och det är ansvarsnämndens uppfattning att dessa inte överensstämde med vare sig problem från höftleder, diskbråck eller vestibulärt syndrom. Hundens tillstånd hade försämrats allt sedan den första undersökningen och djurägarna uttryckte misstankar om sjukdomar som kan ha akuta förlopp. Det var därför viktigt att så snart som möjligt ställa en diagnos. Det är ansvarsnämndens uppfattning att ZZs agerande tyder på att hon inte insåg hur akut sjuk hunden verkligen var. ZZ borde mot bakgrund av de uppgifter som hon hade för handen ha sett till att ett CSF-prov togs och att adekvat medicinering inleddes omedelbart. Om det inte var möjligt att ta CSF-prov skulle behandling trots det omgående satts in. Ansvarsnämnden finner att ZZ agerat försumligt i sin yrkesutövning och att hon därför tilldelas en disciplinpåföljd i form av en erinran.

JOHAN BECK-FRIIS

FLORSELECT vet
Florfenicol

HIPRA
Laboratorios Hipra, S.A.
Avda. la Selva, 135
17170 Amer (Girona)
Spain
Tel (34) 972 43 06 60
Fax (34) 972 43 06 61
hipra@hipra.com
www.hipra.com

NORDVACC
MARKNADSFÖRS AV
NORDVACC AB
BOX 112,
129 22 Hägersten
Tel:08-44946 50
Fax:08-449 46 56
E-mail:vet@nordvacc.se
Hemsida:www.nordvacc.se

Vilken är din diagnos? – Svar

RÖNTGENUTLÅTANDE

Mjukdelssvullnad/förtjockning runt vänster knäled och distala femurkondylerna, framför allt på lateralsidan. Måttligt ökad mjukdelstäthet kranialt och kaudalt i knäleden (Figur 3) vilken medför obliteration av fettkudden. Kraniolateralt om vänster laterala femurkondylen ses ett par mineraltätheter i varierande storlek från ca 1,5 mm upp till ca 9 mm i diameter (Figur 4). Inga påvisbara tecken på sekundära benpålagringar.

Radiologisk diagnos

Ledeffusion och/eller synovialmembranproliferation i vänster knäled. Mineraltätheterna kraniolateralt om vänster femurkondyl representerar med största sannolikhet en avulsion av senan till långa tåsträckaren från infästningen i fossa extensorius på laterala femurkondylen.

DISKUSSION

Avulsion av långa tåsträckaren från sitt infäste i fossa extensorius är något som framför allt ses hos unga hundar av stora raser. Det ses typiskt hos hundar i åldern fem till åtta månader och grand danois och new foundland är predisponerade raser. Tillståndet presenterar sig ofta som en akut uppkommen hälta, vilken inte alltid kan kopplas till någon specifik händelse. Vid röntgenundersökningen ses initialt ibland bara en ökad mjukdelsfyllnad i leden, medan det i andra fall redan från början kan ses mineraltäthet/er i den typiska placeringen kraniolateralt om femurkondylen/knäleden. Detta beror bland annat på om den avulserade delen involverar själva benet eller om det initialt består av t ex en broskbit som senare genomgår dystrofisk mineralisering. Förändringen har vanligen god prognos vid kirurgisk åtgärd innan sekundär osteoartrit/artros utvecklats.

Den oregelbundna utlinjeringen av metafysområdet i mediala proximala tibia (svart pil i Figur 4) representerar den normala så kallade ”cut-back”-zonen, som kan ses i metafysområdena hos framför allt växande individer av stora raser, på grund av den snabba tillväxten. Detta ska därför inte tolkas som ett patologiskt fynd.

Uppföljning: den här hunden genomgick en artroskopi där man hittade en avulsion av långa tåsträckarens sena, multipla små broskdefekter, små mineraliseringar samt en större ben/broskbit som var adherent till ledkapseln. I änden av denna kunde extensorsenan identifieras. Hunden hade även en måttlig generaliserad synovit/synoviehyperplasi.

KOLLEGIALT NÄTVERK
veterinärer stödjer veterinärer

Ett självständigt nätverk bestående av veterinärer som på ideell grund står till förfogande för kolleger som behöver en samtalspartner när livet känns komplicerat. Vi lyssnar och ger stöd efter bästa förmåga till kolleger med personliga problem med anknytning till yrket eller som av annan anledning sviktar socialt, psykiskt eller fysiskt.

Syftet med det Kollegiala Nätverket är att veterinärer enkelt och snabbt ska kunna få stöd av en medmänniska som samtidigt är väl förtrogen med veterinärens livsvillkor. Anledningen till att ta kontakt kan till exempel vara ohälsa, stress, privata problem och kriser, utbrändhet, mobbing, hot eller anmälan till Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård.

Sveriges Veterinärförbund har initierat verksamheten och stödjer nätverket med återkommande utbildning. Nätverket är tillgängligt för alla veterinärer i Sverige oavsett medlemskap eller inte i förbundet. Du väljer själv bland de kolleger som valt att vara samtalspartner och som är listade nedan. Naturligtvis garanteras du sekretess och du kan också välja att vara anonym.

Nätverkets medlemmar:

Namn	Ort	Telefon	Fax	E-post
Eva von Celsing	Eskilstuna	016–292 93, 291 03	016–292 93	hvarsta.vet@telia.com
Ilmars Dreimanis	Laholm	0430–600 72, 0730–60 10 08	–	imsestina@hotmail.com
Florin Gurban-Marcu	Höör	0413–290 49, 073–349 79 98	–	florin.gurban@telia.com
Erik Kjellgren	Arboga	0589–169 78, 192 80	0589–192 86	kjellgren.erik@telia.com

FIGUR 3. *Samma ML-projektion som i Figur 1. Måttlig mjukdelssvulnad kranialt och kaudalt i knälden. Mineraltätheter (svart pilhuvud) ses kranialt i knäleden. Den svarta pilen markerar området för fossa extensorius i laterala femurkondylen.*

FIGUR 4. *Samma KdKr-projektion som i Figur 2. Ett flertal mineraltätheter i varierande storlek ses lateralt om distala femurkondylen (svart pilhuvud). Området omgärdas av mjukdelssvullnad/förtjockning.*

noterat

Konsumentverket kritiserar djurförsäkringar

I en rapport som publicerades den 21 februari kritiserar Konsumentverket landets djurförsäkringar. Det är svårt att förstå vad djurförsäkringarna omfattar och ibland saknas information helt om vilka undantag som finns, påpekar verket. Bolagen erbjuder ofta olika tilläggsförsäkringar, rabatter och självrisknivåer som man måste bedöma i förhållande till sitt försäkringsbehov. I motsvarande takt har konsumenternas problem med djurförsäkringar ökat, visar siffror från både Konsumenternas försäkringsbyrå och Allmänna reklamationsnämnden. Mot den bakgrunden granskade Konsumentverket de fem försäkringsbolagen Agria, Dina, If, Folksam och Sveland.

Granskningen visar på stora brister i framför allt förköpsinformationen. Viktiga begränsningar lyfts inte fram på ett tydligt sätt och det finns en obalans mellan hur för- och nackdelar presenteras. Många gånger är det även svårt att överhuvudtaget hitta vilka undantag som finns i försäkringen.

– Bristerna gör det svårt för konsumenter att förstå innehållet i försäkringsskyddet och därmed blir det även svårt att jämföra olika bolags produkter, säger Camilla Tellås, jurist, och den som lett granskningen. Konsumentverket förutsätter nu att bolagens förköpsinformation snarast ändras så att den står i överensstämmelse med lag.

Betala räkningar? Kul!

Man tänker alltför sällan på det – livet – och hur fantastiskt det ändå är. Har man överlevt cancer är däremot den tanken ständigt närvarande. De som löpande stödjer Cancerfonden bidrar till att fler människor får uppleva allt roligt och tråkigt här i livet. Det är därför vi kallar dem Livsviktiga. Bli Livsviktig du också, bli regelbunden givare på cancerfonden.se eller ring 020-59 59 59.

Vi tänker besegra cancer. Vill du vara med?

Cancerfonden

förhandlingsnytt

Nya avtal för veterinärer inom djursjukvård, djurparker och husdjursföreningar

Den 10 februari tecknade Sveriges Veterinärförbund ett nytt avtal för veterinärer inom djursjukvård och djurparker med SLA (Skogs- och Lantarbetsgivareförbundet). Den 16 februari tecknade samma parter ett nytt avtal för veterinärer inom husdjursföreningar. Avtalen följer i stort de uppgörelser som tidigare träffats inom industrin och ger, om lokala parter inte överenskommer om annat, löneökningar på 2,5 procent i en lönepott och ett utrymme för löneöversyn på 0,5 procent över 14 månader.

Parterna är överens om att arbeta fram en partsgemensam skrift som ska kunna användas av företagen i deras arbete för likabehandling av anställda. Därtill är parterna överens om att tillsätta en gemensam arbetsgrupp som ska göra en redaktionell översyn av avtalens texter.

I avtalet för veterinärer inom djursjukvård och djurparker är båda sidorna överens om en ändring i kollektivavtalets allmänna bestämmelser. Denna ändring ger arbetsgivaren och den anställde möjlighet att förlänga en provanställning om den provanställde varit frånvarande mer än en månad under provanställningstiden.

De nya avtalen träder i kraft den 1 april 2012 och gäller till och med den 31 maj 2013.

ANDERS GRANELD
förhandlingschef, SVF

noterat

Nytt samordningsråd ska ge bättre djurskyddskontroller

Landsbygdsdepartementet kungjorde i ett pressmeddelande den 8 mars att Jordbruksverket och landets länsstyrelser ska sätta ihop ett nytt råd med representanter för de båda myndigheterna. Syftet är att förbättra samordningen och att personal i alla led ska samverka. Rådets uppgift ska vara att utveckla djurskyddskontrollerna så att de blir mer rättssäkra, likvärdiga och effektiva.

I uppdraget ligger också att arbetet effektiviseras och att kontrollerna blir fler. Inför 2012 har Jordbruksverket och länsledningarna arbetat upp riktlinjerna för en rad förbättringar. Bland annat ska nya verktyg införas för att underlätta prioriteringar vid anmälningsärenden. Regelbunden utbildning gällande bedömningar och handdatorer till kontrollpersonalen är några exempel på praktiska åtgärder för att underlätta arbetet.

– Enligt en rapport från Statskontoret behöver kontrollerna samordnas för att bli likvärdiga i hela landet, och nu får Jordbruksverket i uppdrag att sammankalla ett råd som ska arbeta med detta, säger landsbygdsminister Eskil Erlandsson.

Den Danske Dyrlægeforening udbyder en Kvægfagdyrlægeuddannelse, der strækker sig over 2 år og er tilrettelagt, så du har mulighed for at følge uddannelsen samtidigt med, at du passer både job og familie – og med tanke på, at du løbende skal kunne implementere dine nyerhvervede kompetencer i hverdagen. Kvægfagdyrlægeuddannelsen er læring på højt fagligt niveau, og vi arbejder målbevidst med at udvikle stærke faglige og sociale netværk.

Uddannelsens kerne er samspillet mellem veterinærfaglig viden og forståelse af menneskelige motivationsfaktorer som omdrejningspunkt for en højt kvalificeret besætningsrådgivning.

Kursusledelsen varetages af rådgivningsselskabet StrateKo ved special- og kvægfagdyrlægerne: Erling L. Kristensen, Esben B. Jakobsen og Finn A. Petersen.

Vi starter uddannelsen med et internatforløb fra tirsdag den 22. til fredag den 25. maj 2012.

Læs mere om uddannelsens form, indhold, læringsudbytte og ansøgningskriterier på www.ddd.dk eller kontakt chefkonsulent Gert Aagaard van Hauen på +4520210848 og hør nærmere om dine muligheder.

Pris: DKK 125.000 + moms. Der skal påregnes yderligere udgifter til dækning af eventuel studietur samt i et vist omfang til dækning af supplerende faglitteratur.

Ansøgningsfrist: Fredag den 6. april 2012.

DDD-Kursus, Emdrupvej 28A, 2100 København Ø. Tlf. 38 71 08 88, e-mail: kursus@ddd.dk

Antibiotika riskerar bli verkningslös

I BÖRJAN AV ÅRET träffade jag mina ordförandekolleger i läkarförbunden från övriga nordiska länder. Det är alltid inspirerande att se hur väl vi i de nordiska länderna hävdar oss i Europa i grenar som folkhälsa och tillgång till medicinsk vård. Det är också hisnande att inse vårt internationella och ömsesidiga beroende i frågor som rör smittspridning, läkemedel i miljön och politiska trender. I dagens integrerade och mobila informationssamhälle kommer den fluga som siktats i ett land att strax invadera nästa.

En fråga vi denna gång bekymrat diskuterade var antibiotikaresistens. Här i Sverige har vi samverkansorganet Strama som bland annat verkar för sektorsövergripande samordning för att bevara möjligheten att effektivt använda antibiotika till människor och djur. På europanivå antog EU-kommissionen så sent som i november en handlingsplan med tolv åtgärder för de kommande fem åren för hur EU ska arbeta med problemet. Här konstateras att det görs för lite av för få. Många länder har inte ens kunskap om hur mycket antibiotika som används inom djurhållningen.

I Danmark går drygt två tredjedelar av antibiotikaförskrivningen till djur. Eftersom danskarna är ordförandeland i EU i år vill de formulera en gemensam antibiotikastrategi. Danmark anordnar därför en antibiotikakonferens i mars för experter och viktiga aktörer på området. Förhoppningen är att kunna presentera slutsatser som senare i juni ska antas av EUs ministerråd.

Danska läkarförbundet, som har ett nära samarbete med det danska veterinärförbundet, vill föreslå en resolution med två huvudinnebörder. För det första ska all antibiotika som ges vara utskriven av en läkare eller en veterinär (så är det t ex inte i Grekland). För det andra ska läkare och veterinärer inte få sälja antibiotika.

Danmark befinner sig i en situation där många av de patienter som kommer till sjukhus från vårdvistelse utomlands bär på resistenta bakterier. Samtidigt anger EU-kommissionen att det varje år dör omkring 25 000 människor i EU på grund av infektioner som orsakats av läkemedelsresistenta bakterier.

Danska läkarförbundet vill med sin resolution åstadkomma ett större medvetande hos människor om risker och hot, men också om vilka åtgärder som är nödvändiga och vad enskilda individer kan bidra med.

Veterinärer och läkare måste tillsammans visa professionalitet och arbeta för en gemensam taktik, etik och politik i frågan om antibiotikabehandling. Det svenska läkarförbundet och veterinärförbundet har under 2011 bedrivit gemensam opinionsbildning mot en icke individordinerad antibiotikaförskrivning. Vi kan dock göra mer tillsammans. Det är vi som är de human- och veterinärmedicinska experterna i samhället.

FOTO: MAX BROUWERS

Om vi inte gemensamt tar en ledande politisk roll i frågor som exempelvis resistensutveckling, läkemedel i miljön och klimatförändringens hälsoeffekter, riskerar vi att inte bara förlora ett av våra bästa behandlingsverktyg utan också trovärdigheten i samhällets ögon.

MARIE WEDIN
ordförande, Sveriges läkarförbund

KONGRESSER & KURSER

Svenska

v 12

21–23/3 -12. Kurs Anestesiologi steg 2, hund och katt, Knivsta.
Arr: VeTA-bolaget. (SVT 1/12)

23–24/3 -12. Kurs i immunologi, Malmö.
Arr: Djursjukhuset Malmö och MSD Animal Health. (SVT 2/12)

23–24/3 -12. Kurs Fertilitetsstörningar hos hund, Stockholm. Arr: Svenska sällskapet för smådjursreproduktion. (SVT 2/12)

v 13

29–30/3 + 29–30/11 -12. Kurs Mjukdelskirurgi steg 1 och 2, Uppsala.
Arr: VeTA-bolaget. (SVT 1/12)

30–31/3 -12. Seminarium Travhästen i centrum, Stockholm. Arr: Svensk Travsport och Finlands Hippos. (SVT 1/12)

NY 31/3–1/4 -12. Fortbildningsdagar för stuteriveterinärer, arrangeras i Norrköping av Svensk Stuteriveterinärförening.
Info: kerstin_darenius@yahoo.se

v 15

12–13/4 -12. Kurs Anestesiologi, fågel, reptil, kanin och små gnagare, Knivsta.
Arr: VeTA-bolaget. (SVT 1/12)

13–14/4 -12. Kurs Röntgenteknik, – anatomi, hund och katt, grund, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget. (SVT 1/12)

v 16

18/4 -12. Seminarium Staphylococcus aureus-mastit hos mjölkkor – nya rön och gamla sanningar, Uppsala.
Arr: SVA. (SVT 2/12)

20–22/4 -12. VeTA-dagarna om bl a smärta och smärtlindring på smådjur och häst, Sundsvall. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 1/12)

v 17

24–27/4 -12. Mock Exam gällande diplomate dentristy, Halmstad. Arr: Accesia. (SVT 15/11)

25/4 -12. Cardio-Workshop, Södra djursjukhuset, Kungens Kurva. Arr: Kruuse. (SVT 3/12)

NY 26/4 -12. Symposium om fästingburna sjukdomar arrangeras i Stockholm av Merial.
Info: www.merialsymposium.com
(se annons i denna tidning)

26–27/4 -12. Grundläggande ultraljudskurs buk smådjur, Södra djursjukhuset, Kungens Kurva. Arr: Kruuse. (SVT 3/12)

27/4 -12. Kurs Feline oral diseases, Stockholm. Arr: Svenska sällskapet för Djurtandvård. (SVT 2/12)

v 18

3/5 -12. Kurs i kaninsjukdomar, Sundsvall. Arr: SPUV, SweVet Piab AB. (SVT 2/12)

4/5 -12. Kurs i postoperativ vård av den bukopererade patienten, Sundsvall.
Arr: SPUV, SweVet Piab AB.
(SVT 2/12)

v 19

NY 9–10/5 -12. Vårkurs 2012 Råttary – New imaging techniques – with special

Vi söker en

Länsveterinär

till veterinärenheten

Sista ansökningsdag 12 april 2012

För mer information
www.lansstyrelsen.se/halland

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Länsstyrelsen är genom sin bredd i verksamhetsområden och arbetsuppgifter en intressant arbetsplats. Länsstyrelsen företräder regeringen i Hallands län och står för rättsäkerhet, mångfald och hållbarhet.

www.uppsalaveterinarmottagning.se

Var med att utveckla Uppsala Veterinärmottagning.

Vi söker nu en veterinär och en receptionist.

Vi är en väletablerad smådjursmottagning i Uppsala med två heltidsanställda veterinärer och tre timanställda samt fem djursjuksköterskor. Vi har öppet måndag–fredag, 8–20. Ingen jourtjänst och inget nattarbete. Mottagningen är välutrustad med goda möjligheter för den med rätt kunskap.

Vi söker en *smådjursveterinär med specialistkompetens och goda kunskaper i och fallenhet för grundkirurgi.* Tjänsten är f.n. ett vikariat men då verksamheten är i ett expansivt skede kan fast anställning bli aktuell.

Vi tror att du kanske arbetat på ett större djursjukhus, men nu vill pröva på en mindre klinik med närmare djurägarkontakt, där du lättare kan följa dina egna patienter. Kanske har du idéer som du lättare kan utveckla på en liten klinik.

Du är engagerad och driftig med effektivt arbetsätt vid högt tempo. Du har ett genuint engagemang i ditt arbete och är beredd att bemöta våra kunder med värme och respekt. Självklart vill vi även att du bidrar till positiv stämning i vårt team.

Vi söker också en *engagerad och utåtriktad receptionist med stort intresse för både försäljning och service*.

Välkommen med ditt CV senast 20 april till info@uppsalaveterinarmottagning.se.

REFERENCE TO LABORATORY ANIMALS arrangeras i Sigtuna av SVS Försöksdjurssektion.
Info: Anne.Waldemarson@liu.se, tel 013-28 69 49
(se annons i denna tidning)

NY 11/5 -12. KURS I PRAKTISK PATOLOGI AV EXOTISKA DJUR arrangeras på SVA, Ulls väg/Travvägen i Uppsala av Vexotic och SVA. Anmälan: Daniel.Fant@Hallandsdjursjukhus.se, info: www.vexotic.se

v 21

24/5-12. LABOKLIN-TOUR: ALLERGY SEMINAR WITH PROF. HALLIWELL WITH EMPHASIS ON FOOD INTOLERANCE, Stockholm. Arr: LABOKLIN. (SVT 3/12)

25–26/5 -12. KURS SENSKADOR – DIAGNOSTIK, FORSKNING OCH REHAB, Valdemarsvik. Arr: Skalpellen. (SVT 2/12)

v 22

28–29/5 -12. KURS I HANTERING AV ORALA TRAUMAN, Halmstad. Arr: Accesia. (SVT 15/11)

28/5–1/6 -12. THE 6TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON ADVANCES IN CANINE AND FELINE GENOMICS AND INHERITED DISEASES, Visby. (SVT 3/12)

30/5–1/6 -12. KURS PERFECTING EXTRAKTION, Halmstad. Arr: Accesia. (SVT 15/11)

2–3/6 -12. DOG HEALTH WORKSHOP 2012, Stockholm. Arr: Svenska kennelklubben. (SVT 3/12)

v 23

4–9/6 -12. KURS CERTIFIED CANINE REHABILITATION PROGRAMME (CCRP), PART I–III, Uppsala. Arr: SLU och Dr Beate Egner/Schloss-Seminar. (SVT 16/11)

v 33

17–19/8 -12. DELKURS 2 I HÄSTTANDVÅRD, Uppsala. Arr: SLU. (SVT 1/12)

v 36

6–8/9 -12. KURS PIEZO SURGERY, Halmstad. Arr: Accesia. (SVT 15/11)

7–8/9 -12. KURS I GASTROSKOPIUNDERSÖKNING, HUND OCH KATT, Djursjukhuset Albano, Stockholm. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

v 37

14–15/9 -12. KURS I ONKOLOGI (AV SJV SPECIALISTGODKÄND KURS), Knivsta. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

v 39

27–28/9 -12. KURS HOW TO NICK THE NECK, Göteborg. Arr: SPUV, SweVet Piab AB. (SVT 2/12)

27–28/9 -12. KURS LINEA ALBASNITT – VAD GÖR JAG NU DÅ, Göteborg. Arr: SPUV, SweVet Piab AB. (SVT 2/12)

28–29/9 -12. KURS I LÄKEMEDELSHANTERING STEG 2, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

v 40

5–6/10 -12. KURS I RÖNTGENTEKNIK, – ANATOMI, HUND OCH KATT, GRUND, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

v 41

8–10/10 -12. KURS PERFECTING FELINE DENTISTRY, Halmstad. Arr: Accesia. (SVT 15/11)

11–12/10 -12. KURS DEN ÄLDRE TANDPATIENTEN, Halmstad. Arr: Accesia. (SVT 15/11)

v 42

19–20/10 -12. KURS I ULTRALJUD SMÅDJUR STEG 1, GRUNDLÄGGANDE BUK (AV SJV SPECIALISTGODKÄND KURS), Uppsala. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

v 43

25–26/10 -12. KURS I ULTRALJUD SMÅDJUR STEG 2, FÖRDJUPNING BUK (AV SJV SPECIALISTGODKÄND KURS), Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

v 44

2–3/11 -12 + 18–19/1 -13. KURS I DIAGNOSTIK OCH BEHANDLING AV HÄLTA, HUND OCH KATT

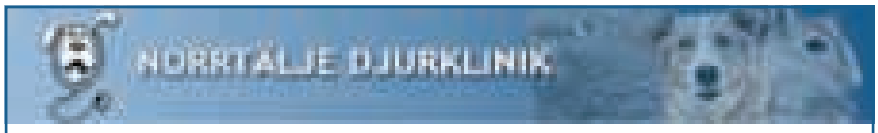

Norrtälje Djurklinik AB ligger centralt i kuststaden Norrtälje, endast 40 min norr om Stockholm. Staden erbjuder ett stort utbud av bl a restauranger, gym, stora butikskedjor, friidrottsarena, många evenemang under sommaren och en fantastisk skärgård inpå knuten.

Vi söker en LEG VETERINÄR för tillsvidareanställning

som vill ingå i vårt team och skapa sig en varaktig framtid med oss.

Kliniken innefattar eget lab, digitaliserad röntgen, dentalavdelning samt operationssal med inhalationsanestesi. Vi utför kirurgiska ingrepp och medicinska behandlingar. Med dig blir vi ett behandlingsteam med två veterinärer, en leg tandläkare samt två sköterskor och en receptionist. Kliniken har funnits sedan 1963 och vi värnar om vårt varumärke och vårt arbetssätt.

Tjänsten innefattar ca 90% eller mindre, beroende på överenskommelse. Vi tillämpar 6 mån provanställning. Meriterande är din arbetslivserfarenhet.

Ansökan med referenser skickar du till jobb@norrtaljedjurklinik.se senast den 27 mars 2012. ***Vi är i full gång med intervjuer, så skicka din ansökan redan idag!***

För upplysningar och frågor kontakta Anne Lundqvist, tfn 0176-224455 alt jobb@norrtaljedjurklinik.se. Mer information om kliniken finns på www.norrtaljedjurklinik.se.

(av SJV specialistgodkänd kurs), Strömsholm. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

v 45

8–9/11 -12. Veterinärkongressen, Uppsala. Arr: Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap och Sveriges Veterinärförbund. (SVT 1/12)

v 46

14–16/11 -12. Kurs i anestesiologi steg 2, hund och katt (av SJV specialistgodkänd kurs), Knivsta. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

16–17/11 -12. Kurs i sårvård, Sundsvall. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

v 47

23–24/11 -12. Kurs i dermatologi steg 2 (av SJV specialistgodkänd kurs), Knivsta. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

24–25/11 -12. Delkurs 1 i hästtandvård, Uppsala. Arr: SLU. (SVT 1/12)

v 48

27–28/11 -12. Kurs i antibiotikaanvändning (av SJV specialistgodkänd kurs), Knivsta. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

v 49

6–7/12 -12 + 24–25/1 -13. Kurs i anestesiologi steg 3, del 1 och 2 (av SJV specialistgodkänd kurs), Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 2/12)

Internationella

Fler internationella kurser hittar du på Vet Agendas hemsida: www.vetagenda.com och på British Small Animal Veterinary Associations hemsida: www.bsava.com

v 13

28/3–1/4 -12. The original basic veterinary chiropractic course, Integrated, Sittensen, Tyskland. (SVT 8–9/11)

v 15

12–15/4 -12. WSAVA/FECAVA/BSAVA Congress 2012, Birmingham, UK. (SVT 10/11)

v 16

16–19/4 -12. VET FORUM 2012 med inriktning på köttkontroll, Roskilde, Danmark. (SVT 2/12)

18–22/4 -12. Veterinary chiropractic: Module I – Sacropelvic, Sittensen, Tyskland. (SVT 1/12)

v 17

NY 24/4 -12. Symposium om fästingburna sjukdomar arrangeras i Köpenhamn av Merial.
Info: www.merialsymposium.com
(se annons i denna tidning)

NY 25/4 -12. Symposium om fästingburna sjukdomar arrangeras i Oslo av Merial.
Info: www.merialsymposium.com
(se annons i denna tidning)

25–27/4 -12. Kurs i anestesi og smertelindring for dyrepleiere, samling 3(3), Oslo, Norge. (SVT 12/11)

NY 27/4 -12. Symposium om fästingburna sjukdomar arrangeras i Helsingfors av Merial.
Info: www.merialsymposium.com
(se annons i denna tidning)

Nynäshamns djurklinik söker KLINIKVETERINÄR

Tjänsten är på ca 75 % med dag- och viss kvällstjänstgöring, ej helger. Tillträdesdag 2012-07-30. Vi är en liten smådjursklinik som bedriver medicinsk och kirurgisk verksamhet.

Vi söker dig som har stort intresse och engagemang för ditt arbete som veterinär samt tycker om att arbeta självständigt. Du är ambitiös, noggrann, ansvarstagande, positiv och flexibel. Du har en god förmåga att kommunicera med djurägare och medarbetare. Att ha erfarenhet från tidigare klinikarbete är ett plus.

Välkommen med din ansökan senast 20 april med CV och löneanspråk via e-mail eller per post till kerstin.wahlin@nynashamnsdjurklinik.se eller Kerstin Wåhlin, Nynäshamns djurklinik, Hammarhagsvägen 26, 149 45 Nynäshamn.

Djursjukhuset i Jönköping söker:

Klinikveterinär – bilddiagnostiker
Klinikveterinär – internmedicinare

Djursjukhuset i Jönköping är en stabil arbetsplats med höga ambitioner och högt i tak. Kompetens och omsorg är våra honnörsord och vi lägger stor vikt vid social kompetens, engagemang och flexibilitet. Hos oss arbetar 16 veterinärer varav åtta med specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar. Av dessa är två även steg 2-specialister. Djursjukhuset bedriver jourverksamhet och har tre filialkliniker i regionen. Tillsammans tar vi emot cirka 21 000 patienter per år. ***Är du nyfiken på att ingå i vårat gäng?***

- **Bilddiagnostiker:** Vi söker dig som är inriktad på bilddiagnostik med ultraljud som huvudkompetens. Specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar samt kompetens inom datortomografi är önskvärt.
- **Internmedicinare**: Vi behöver förstärkning inom internmedicin och söker dig som vill vara med och forma behandlingsrutiner. Vi vill att du har specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar och erfarenhet av att arbeta på vårdavdelning.

Tillträde under våren 2012.

Ansökningarna vill vi ha senast den 30 mars till chefveterinär Nanna Åkerlund Denneberg via e-mail nanna.denneberg@djursjukhuset-jonkoping.se.

27–29/4 -12. Delkurs 2 i hästtandvård, Holar, Island. (SVT 1/12)

v 19–20

13–16/5 -12. VPAT Regional Veterinary Congress 2012 (VRVC 2012), Thailand. (SVT 2/12)

v 21

22/5-12. LABOKLIN-Tour: Allergy seminar with Prof. Halliwell with emphasis on food intolerance, Köpenhamn. (SVT 3/12)

23/5-12. LABOKLIN-Tour: Allergy seminar with Prof. Halliwell with emphasis on food intolerance, Oslo. (SVT 3/12)

23–27/5 -12. Veterinary chiropractic: Module II – Thoracolumbar, Sittensen, Tyskland. (SVT 1/12)

v 22

NY 29–30/5 -12. Kurs "Diagnostic og behandling af hjerte- og lungelidelser hos hund og kat" arrangeras i Köpenhamn av Den danske dyrlægeforening (se annons i denna tidning)

v 24

13–17/6 -12. NoVAS/IVAS basic course on veterinary acupuncture – session I, Helsingfors. (SVT 3/12)

14–15/6 -12. Course on mare gynaecology and artificial insemination, Bremen och Bakum-Luesche, Tyskland. (SVT 15/11)

16–17/6 -12. Course on managing the late pregnant mare, Bremen och Bakum-Luesche, Tyskland. (SVT 15/11)

v 25–26

24–25/6 -12. Equine foot days, Cortona, Italien. (SVT 2/12)

27/6–1/7 -12. Veterinary chiropractic: Module III – Cervical, Sittensen, Tyskland. (SVT 1/12)

NY 27/6–1/7 -12. Sienacavalli – Experience an excitingly different world of horse racing during the days before the world famous Palio di Siena arrangeras i Sienna, Italien av Arbeitsgruppe Pferd. Info: www.agpferd.com

v 29–30

22–27/7 -12. WDA (Wildlife disease association) and EWDA (European chapter of the WDA) meeting, Lyon, Frankrike. (SVT 14/11)

v 30

25–29/7 -12. Veterinary chiropractic: Module IV – Extremities, Sittensen, Tyskland. (SVT 1/12)

v 32–33

NY 12–17/8 -12. 58th International congress of meat science and technology arrangeras i Montreal, Kanada. Info: http://www.icomst2012.ca/meat/icomst_1.html

15–19/8 -12. NoVAS/IVAS basic course on veterinary acupuncture – session II, Helsingfors. (SVT 3/12)

v 35

31/8–2/9 -12. BSAVA Scottish Congress 2012, Edinburgh, UK. (SVT 2/12)

v 36

5–7/9 -12. 9th International congress of veterinary virolgy, Madrid, Spanien. (SVT 11/11)

5–9/9 -12. Veterinary chiropractic: Module V – Integrated, Sittensen, Tyskland. (SVT 1/12)

v 39

NY 27–29/9 -12. BVA Congress 2012 arrangeras I Liverpool, UK. Info: www.bva.co.uk/congress

v 41–42

14–17/10 -12. Kurs Certified canine rehabilitation programme (CCRP), part IV–V, Mallorca, Spanien. (SVT 16/11)

v 42

17–21/10 -12. NoVAS/IVAS basic course on veterinary acupuncture – session III, Oslo. (SVT 3/12)

18–20/10 -12. Southern European veterinarian conference (SEVC), Barcelona, Spanien. (SVT 2/12)

v 14, 2013

3–7/4 -13. NoVAS/IVAS basic course on veterinary acupuncture – session IV, Oslo. (SVT 3/12)

v 23

8–9/6 -13. NoVAS/IVAS basic course on veterinary acupuncture – session Exams, Helsingfors. (SVT 3/12)

LABOKLIN
LABORATORY FOR CLINICAL DIAGNOSTICS

Vi expanderar och söker en högt motiverad
VETERINÄR
med goda språkkunskaper, som gillar att resa.

Hos LABOKLIN kan du förvänta ett ungt, internationellt team, rum för dina idéer, stora utvecklingsmöjligheter, inflytande och en varierande vardag. Om du, förutom att ha facklig kompetens, också är engagerad, initiativrik, öppensinnad, gillar att resa och skapa relationer, vill arbeta hemifrån och kan förbli lugn i stressiga situationer, då är du den person vi söker. Jobbet är en spännande utmaning för den praktiserande veterinär, som nu gärna vill jobba självständigt i ett internationellt veterinärmedicinsk företag.

Välkommen snarast med din ansökan, per mail till:
Charlotte Hoffmann-Timmol
Nordic Manager, DVM, LABOKLIN GmbH
timmol@laboklin.com
Vid frågor kontakta oss gärna på +45 4352 1228.

LABOKLIN is one of the largest veterinary laboratories in Europe, with more than 300 employees, and with the highest accreditations. We offer our services to vets all over Europe, and have branches in nearly every country. See more on www.laboklin.com

– Precision is our Mission –

noterat

Utökad övervakning av dvärgbandmask

4 000 prover med spillning från rävar ska analyseras för att få en heltäckande bild av hur förekomsten av rävens dvärgbandmask ser ut i Sverige. Det har Jordbruksverket beslutat om i övervakningsprogrammet för rävens dvärgbandmask 2012. Det praktiska genomförandet och analyserna sköts av SVA, som tillsammans med Svenska Jägareförbundet bygger upp ett nätverk av jägare som samlar in spillningen.

Rävens dvärgbandmask påvisades under 2011 för första gången i Sverige. Provtagning på 3 000 rävar under förra året visar att den är ovanlig här. Den har hittills bara påträffats på tre platser i landet.

Jordbruksverket och Socialstyrelsen lämnade i juni 2011 in en rapport till regeringen med riskvärdering och förslag på en kombination av åtgärder. Myndigheterna konstaterade i rapporten att det är omöjligt att utrota parasiten, men att risken att människor utsätts för smitta är mycket liten.

– En åtgärd vi föreslog i regeringsuppdraget var att utöka övervakningen och det har vi nu beslutat göra under 2012. Förra årets övervakning visar att parasiten är ovanlig i Sverige men vi behöver följa utvecklingen, säger Bengt Larsson, smittskyddschef på Jordbruksverket.

Källa: Pressmeddelande från Jordbruksverket den 22 februari. ■

Hästantalet ökar

Från 2004 till 2010 har antalet hästar ökat med drygt tio procent i Sverige. Jordbruksverket och Hästnäringens Nationella Stiftelse, HNS, ville tillsammans synliggöra orsaker till den skattade ökningen och skapa mer kunskap kring hur hästpopulationen i Sverige ser ut. Resultatet har samlats i rapporten Hästskattningarna 2004 och 2010 – en analys utifrån näringens perspektiv, som publicerades den 25 februari.

2004 skattades hästantalet i Sverige till 283 100 djur medan det 2010 skattades till 362 700. Åsa Braam, agronom och rapportförfattare, har undersökt statistik och olika register för att synliggöra orsaker till den skattade ökningen. Analysen visar bland annat att tävlingslicenser hos Svenska Ridsportförbundet som gäller utlandsfödda hästar har dubblerats mellan 2004 och 2010. Samtidigt har det totala antalet ansökta tävlingslicenser ökat med närmare 60 procent under samma period.

– Den samlade bilden som analysen ger är att importen av hästar har ökat, säger Åsa Braam. Det är dock svårt att dra slutsatser om förändringar i hästantalet då vi bedömer att mörkertalet i landet är stort i och med att många hästar, både svenskfödda och importerade, inte finns i några register. ■

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	*Telefon*
TORSTEN JAKOBSSON	070-372 95 10
Vice ordförande	
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
PER JONSSON	0155-28 33 18
JK LARSSON	0171-15 31 91
KARIN LUNDBORG	0512-229 19
OLOF SKARMAN	070-747 47 64
LARS-ERIK STABERG	070-438 98 78
LOTTA TERNSTRÖM HOFVERBERG	073-151 22 50
MARJA TULLBERG	070-627 77 36

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon*
FREDRIKE RITTER	0768-23 35 88
Vice ordförande	
ELEONOR FREDLER	070-341 19 41
Sekreterare	
TONE LINDVÅG	070-260 90 10
Kassör	
SHWAN KAREEN	070-798 68 68
Ledamöter	
KAJSA GUSTAVSSON	070-980 09 65
LARS-GÖSTA LARSSON	070-851 98 42
MARIA LECLERCQ	076-770 62 62

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon*
JOHANNA HABBE	070-522 04 90
Sekreterare	
RITVA KROKFORS WRETEMARK	070-397 35 17
Kassör	
ANN-MARI KJELLGREN	0761-12 71 05
Ledamot	
ANDREAS SANDIN	0730-68 15 94
Suppleant	
SUSANNA HULTBERG	0524-233 75

I veterinärförbundet ingår förutom dessa funktioner ett antal råd, kommittéer och nämnder. Samtliga förtroendevalda förbundsmedlemmar listas på hemsidan www.svf.se

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Ordförande:
PER JONSSON

Vice ordförande:
TORKEL EKMAN

PATRICIA HEDENQVIST
HÅKAN LANDIN
LENA MALMGREN
OLLE RYDELL
ULRIKA WINDAHL

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande:
PATRICIA HEDENQVIST

Sekreterare
ANNA GRANLUND

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
HÅKAN LANDIN

Sekreterare
YLVA PERSSON

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
LENA MALMGREN

Sekreterare
JAN SKIDELL

SEKTIONEN FÖR VETERINÄR FOLKHÄLSA

Ordförande
OLLE RYDELL

Sekreterare
ERIKA CHENAIS

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
ULRIKA WINDAHL

Sekreterare
ANNE-LI LJUNGGREN

Vatten är ett gift

Ill: Claes Beck-Friis

Vatten är ett farligt gift, som omger Visby stift. Det var väl så han sa, Falstaff Fakir.

Jag ska här ge en förklaring till ovanstående inledning.

Vi är ett gäng som varje vardagsmorgon går på timslånga promenader i skogen med våra hundar. En dag i början av sommaren beslöt vi oss för att ha picknick. Vi rastade vid en liten sjö och slog oss ned på ett par stockar för att äta.
De flesta hundarna sprang lösa och en del badade. Mina två borderterrier, femåriga Daggny (stavat med två g) och hennes tvåårigа dotter Blenda, fick dock vara i koppel eftersom de har en benägenhet att jaga rådjur om tillfälle ges.

Blenda gick ut en bit i vattnet och stod och tittade på de andra hundarna. Samtidigt drack hon vatten och försökte fånga vågorna. Hon drack och hon drack, så magen blev alldeles full. Vattnet var rent och fint så det gjorde väl inte så mycket trodde jag.

På hemvägen kräktes hon upp två stora pölar av vätska. Jag tyckte det var skönt att hon inte gjorde det hemma. Men sedan blev det värre. Hon började vingla och ramlade på rygg i dikena. Fort ilade jag hem med hundarna. Där blev Blenda sittande på köksgolvet med huvudet uppsträckt och saliven rann ur munnen på henne. Vad kunde det vara för fel? Symptomen tydde på lungödem eller kanske magdilatation? En massa diagnoser susade i huvudet. Jag insåg att detta var alldeles för avancerat för min lilla klinik.

Gudskelov kunde en närbelägen välutrustad klinik ta emot. En snäll kollega förbarmade sig över oss fast det egentligen var fullt. Det blev blodprover och röntgen. Bilderna visade mycket riktigt på lungödem. Att hon inte kunde hålla balansen tydde på hjärnödem! Blenda fick vätskedrivande och kissade då blodblandad urin. Hon var verkligen en mycket sjuk liten hund.

Kollegan undrade om inte tiken varit sjuk en tid. Men nej, hon var helt frisk innan promenaden. Blodvärdena var nämligen helt åt fanders och elektrolytbalansen var rubbad. Det förelåg bland annat ett underskott av natrium.

Efter ytterligare studier kom min veterinärkollega fram till en diagnos; *vattenförgiftning*, något som jag aldrig hört talas om och jag tror även att det var något nytt för henne. Det var inget fel på vattnet, men Blenda hade fått i sig för stor mängd.

Hon fick stanna på kliniken för behandling med dropp. Efter ett par timmar hade hon kryat på sig så vi kunde hämta hem henne. Dagen därpå var hon lika pigg som vanligt.

Min man ”googlade” på *vattenförgiftning* som visade sig vara en mycket allvarlig historia som orsakat flera dödsfall hos både människor och djur.

Efteråt ville jag tacka min kollega litet personligen så jag skickade ett presentkort från Systemet med ett bifogat tackkort där jag skrev ”Vad var det jag sa? Vatten är ett gift. Drick vin!”.

Efter en tid kom det ett mail tillbaka där hon skrev att hon hade en känsla av att det inte var *vad* man drack utan *mängden* som avgjorde om man skulle må dåligt efteråt.

Och det hade hon ju alldeles rätt i.

Elisabeth Rennerfelt

SVENSK VETERINÄRLEGITIMATION

Jordbruksverket har 1–21 februari 2012 utfärdat svensk veterinärlegitimation för nedanstående personer:

- Kristin Alvarsson
- Tilda Börjesson
- Melissa Carlsson
- Anna Carlsund
- Anna Edvardsson
- Sofia Eriksson
- Eva Linn Fonnes
- Pia Haffling
- Jessica Hedenskog
- Johanna Karlsson
- Sari Köttö
- Maria Larsson
- Sanna Lindåse
- Eva Norén
- Rebecka Nyhlén
- Alexandra Nyström
- Carin Olsson
- Klara Smedberg
- Emmy Sundström
- Christine Svanholm
- Pernille Van Grieken
- Matilda Vidman

ÅMHM
ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

lediganslår en tjänst som
praktiserande veterinär
med miljö- och hälsoskyddsuppgifter

Mer information: www.amhm.ax

Jordbruksverket

Jordbruksverket söker medarbetare till
Utvecklingsprojekt inom ban- och tävlingsveterinärområdet

Jordbruksverket vill vidareutveckla arbetet med ban- och tävlingsveterinärfrågor. Vi söker nu dig som vill jobba utvecklingsinriktat för att säkra kvaliteten, förbättra arbetsmiljön och höja kompetensen inom området!

Du är veterinär eller liknande med goda kunskaper inom djurskydd och tävlingsverksamhet med djur.

Tjänsten är på 50% till och med 2012-12-31. Möjlighet till distansarbete finns. Det kan bli aktuellt med en förlängning av uppdraget.

Läs mer och ansök senast 31 mars på vår webbplats www.jordbruksverket.se/ledigajobb.

551 82 Jönköping

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**
TELEFON: 08-545 558 34
TELEFAX: 08-545 558 39
HEMSIDA: *www.svf.se*

REDAKTION:
JOHAN BECK-FRIIS
ansvarig utgivare & chefredaktör
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: *johan.beck-friis@svf.se*

SUZANNE FREDRIKSSON
journalist
TELEFON: 08-545 558 32
E-POST: *suzanne.fredriksson@svf.se*

BRITA TRYBOM
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 34
E-POST: *brita.trybom@svf.se*

LILL OCH KJELL EFVERGREN, EXPONERA
layout
TELEFON: 070-566 5661, 0734-28 26 80
E-POST: *info@exponera.net*

WIKSTRÖMS TRYCKERI AB, UPPSALA
tryckeri

ISSN 0346–2250

UTGIVNINGSPLAN 2012

Nr	Utgivning	Annonsstopp	Manusstopp
1	17 JAN	20 DEC	13 DEC
2	7 FEB	17 JAN	10 JAN
3	28 FEB	7 FEB	31 JAN
4	20 MAR	28 FEB	21 FEB
5	17 APR	20 MAR	13 MAR
6	8 MAJ	17 APR	10 APR
7	31 MAJ	8 MAJ	2 MAJ
8–9	27 JUN	31 MAJ	22 MAJ
10	28 AUG	7 AUG	31 JUL
11	18 SEP	28 AUG	21 AUG
12	9 OKT	18 SEP	11 SEP
13	30 OKT	9 OKT	2 OKT
14	20 NOV	30 OKT	23 OKT
15	11 DEC	20 NOV	13 NOV

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Prenumerationspris 2012
Sverige: 1 110 kronor + moms.*
Europa: 1 430 kronor + moms, i EU.
Utanför Europa: 1 610 kronor.
**Medlemmar i veterinärförbundet har 250 kronor i rabatt*

TS FACKPRESSUPPLAGA 2011 – 3 300 EX

FÖRBUNDSKANSLIET *se sidan 3*